

1 sreda, 06.05.2009.

2 [Otvorena sednica]

3 [Optuženi je ušao u sudnicu]

4 ... Početak u 09.05h

5 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Ustanite, molim.

6 Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda.

7 Izvolite sesti.

8 SUDIJA PARKER: [simultani prevod] Dobro jutro. Možete li da uvedete

9 svedoka?

10 Gospođice Kravetz, izvolite.

11 GĐA KRAVETZ: [simultani prevod] Samo ukratko, časni Sude. Želela sam da

12 Vam dam najnovije informacije u vezi sa rasporedom svedoka za ostatak nedelje.

13 Juče smo, kasno popodne, razgovarali sa gospodinom Brakovićem i on će sutra

14 popodne moći da svedoči. Ja mislim da sutra zasedamo popodne. On nas je

15 obavestio da ne može da ostane u Hagu duže od petka uveče jer ima nekih

16 porodičnih obaveza kod kuće, tako da je tražio da pokušamo da zaključimo njegovo

17 svedočenje do kraja dana u petak. Mislim da smo rekli da će to verovatno biti

18 krajem naše prepodnevne sednice u petak.

19 SUDIJA PARKER: [simultani prevod] Da li zasedamo pre podne u petak? Tako

20 je, da. Nema razloga zašto ne bismo mogli da izađemo u susret. To jest, u ovom

21 trenutku ne možemo znati da li možemo da mu izađemo u susret.

22 GĐA KRAVETZ: [simultani prevod] Svesna sam toga, časni Sude.

23 SUDIJA PARKER: [simultani prevod] Hvala.

24 GĐA KRAVETZ: [simultani prevod] Što se tiče daljeg rasporeda, kada se

25 završi svedočenje gospodina Brakovića, nastavićemo sa svedocima, onako kako su

26 oni navedeni u rasporedu. Što će reći, nastavićemo sa gospođom Hajrizi, a onda

27 sa gospodinom Latifijem i drugim svedocima koji su na spisku u našem

28 obaveštenju.

29 SUDIJA PARKER: [simultani prevod] Hvala.

30

1 Gospodine Đurđiću, izvolite.

2 G. ĐURĐIĆ: Hvala, časni Sude. Odbrana je kooperativna i spremna da ova
3 dva svedoka završimo do petka, ali je zabrinuta zbog jedne druge stvari. U više
4 navrata do sada Tužilaštvo je obavještavalo Sud da neki svedok iz hitnih razloga
5 može samo jedan, pola dana ili dan i po da ostane ovde i na taj način unapred
6 određivalo vreme koje može da se koristi za njegovo ispitivanje. U više navrata
7 se pokazalo da to nije tačno. Samo bi hteo da ukažem za gospodina Brakovića. U
8 no... u *notice*-u koji smo dobili prošle nedelje, insistiralo se da četvrtog i
9 petog mora da se završi njegovo saslušanje, jer on ne može da ostane u Hagu, a
10 evo sada vidimo da ostaje i peti i šesti i sedmi. Tako je bilo i za svedoka
11 Dunjića, i još neke svedoke, ne bi' hteo sad da... da pogrešim.

12 Isto tako smo sad dobili *notice* za dva svedoka, u suštini eksperta,
13 jedan je ekspert, a jedan je svedok, koji u stvari jeste ekspert jer je
14 forenzičar, sa isto tako da moraju određenog datuma da bude završeno njihovo
15 saslušanje. Mislim da je to pritisak na Veće i na Odbranu u pogledu, ovaj,
16 trajanja i obima saslušanja svedoka, a Odbrana je spremna da sa... i sigurno će
17 ispoštovati ovo, da do kraja nedelje ova dva svedoka završe sa svojim
18 svedočenjem i da mogu da se bave svojim obavezama. Ali mislim da praksa
19 Tužilaštva nije, ovaj, u redu i da ubuduće tako ne bi trebalo da se radi, već da
20 se obezbede svedoci za vreme kada mogu da budu na raspolaganju Sudu, onoliko
21 vremena koliko je potrebno i koliko Veće odluči. Hvala.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA PARKER: [simultani prevod] Gospodine Đurđiću, cenimo način na
2 koji ste Vi i gospodin Đorđević pokušavali da saradujete sa efikasnim
3 zaključenjem suđenja i da prilagodite toj potrebi lične potrebe svedoka.
4 Zahvalni smo Vam na tome i svakako ćemo voditi računa o ovoj temi koju ste
5 upravo pokrenuli.

6 [Svedok je pristupio svedočenju]

7 SUDIJA PARKER: [simultani prevod] Dobro jutro, gospodine. Podsetio bih
8 Vas na zakletvu koju ste dali da ćete govoriti istinu, ona još uvek važi, a
9 gospođa Kravetz će sada nastaviti svoje ispitivanje.

10 GĐA KRAVETZ: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

11 SVEDOK: FREDERICK CRONIG ABRAHAMS [nastavak]

12 Ispituje gđa Kravetz: [nastavak]

13 P: Gospodine Abrahams, juče smo prekinuli kada smo razgovarali o Vašoj
14 istraživačkoj misiji na Kosovu, iz jula 1999., i Vi ste objasnili Sudskom veću
15 šta ste utvrdili na osnovu Vašeg istraživanja u opštini Đakovica. U toku ove
16 istraživačke misije iz jula 1999., da li ste posetili još neku drugu opštinu u
17 pokrajini Kosovo?

18 O: Svakako. Bio sam u opštini Priština, veći deo vremena sam bio
19 stacioniran i nalazio sam se tamo. Takođe sam posetio opštine Srbica i Glogovac,
20 a proveo sam duže vreme i u opštini Peć. Verovatno da sam išao i u druge, kojih
21 ne mogu da se setim, ali to su glavna mesta koja sam posetio.

22 P: A, u vreme u koje ste posetili opštinu Peć, da li ste išli u grad
23 Peć?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da.

2 P: Da li ste bili u prilici da razgovarate sa stanovnicima Peći u vreme
3 koje ste tamo proveli?

4 O: Jesam.

5 P: Na osnovu priča koje ste čuli, tokom tih razgovora, šta ste mogli da
6 saznate od tih stanovnika grada Peći o onome što se dešavalo u tom gradu u
7 periodu koji se poklapa sa bombardovanjem NATO-a? Hoću reći, od početka NATO
8 bombardovanja pa nadalje.

9 O: Priča ljudi u Peći, koja se stalno ponavljala, odnosila se na
10 prisilno proterivanje. Stanovnici su mi govorili kako su ih snage bezbednosti
11 privodile, proterivale ih iz kuća i kako bi im naredile da napuste grad na vrlo
12 organizovan način. U nekim slučajevima bio je organizovan autobuski prevoz i to
13 su organizovale lokalne vlasti i ljude bi ukrkali na autobuse i prevezli u Crnu
14 Goru.

15 U nekim slučajevima, neke porodice imale su i konkretne priče o
16 ubistvima. Mogu da se setim konkretno dve takve priče. Oni su mislili da je u to
17 bila uključena ista grupa počinilaca, a takođe su govorili i o ubistvima na
18 većem nivou u okolnim selima, što je nešto čime sam se ja potom pozabavio.

19 P: Pre nego što pređemo na to što ste pomenuli, na ta ubistva, to što
20 ste čuli o tome, možete li nam reći koliko ste dugo, koliko dana, proveli u Peći
21 obavljajući te razgovore?

22 O: Morao bih da proverim svoje beleške da bih Vam dao tačan broj i tačne
23 datume, ali sigurno sam proveo najmanje pet dana na tom području, ako ne i
24 nedelju dana, jer je jedno od obližnjih sela došlo u žižu našeg istraživanja.

25 P: Možete li malo više da nam kažete o metodologiji koju ste koristili u
26 razgovorima sa stanovnicima Peći, kada ste tamo obavljali razgovore sa njima?

27

28

29

30

1 Da li je to bilo slično onim razgovorima koje ste nam pominjali juče, koje ste
2 obavljali u Đakovici, ili je na bilo koji način sada to bilo drugačije?

3 O: Metodologija za naše razgovore je jednoobrazna. Svuda na Kosovu i na
4 svakom drugom mestu gde radimo.

5 P: Da li su ti razgovori bili vođeni na albanskom jeziku?

6 O: Uglavnom, da. Bilo je nekih lica koja su govorila engleski, ali
7 velika većina razgovora je obavljena na albanskom.

8 P: Da li Vi lično govorite albanski ili Vam je pomagao prevodilac u toku
9 tih razgovora?

10 O: Ja govorim albanski, mada je u većini razgovora pomagao prevodilac.

11 P: U vreme koje ste proveli u Peći, da li ste bili u prilici da
12 primetite bilo kakvu štetu nanetu civilnim objektima?

13 O: Izvinjavam se, samo da razjasnim prethodno pitanje. Kada kažem da je
14 prevodilac pomagao, hoću da kažem da su razgovori obavljani na engleskom sa
15 prevodiocem, a ja bih rekao ono što umem na albanskom, kako bih se predstavio i
16 tako neke druge neformalne stvari, ali veći deo ili najvažniji deo razgovora
17 obavljan je uz pomoć prevodioca.

18 P: Hvala. U vreme koje ste proveli u gradu Peći, da li ste bili u
19 prilici da primetite bilo kakvu štetu ili razaranja koja su naneta civilnim
20 objektima?

21 O: Da.

22 P: Da li je bilo nekih kvartova grada Peći koji su bili posebno
23 oštećeni, ako se sećate?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Ne sećam se tako detaljno. Svakako se sećam da je bilo puno štete
2 naneto u centru grada Peći, ne na periferiji već u samom centru grada, Peć nije
3 baš mnogo velika. Ali, bilo je razaranja i činilo se da je to uglavnom izazvano
4 požarom.

5 P: Dobro. Da li je bilo lica sa kojima ste razgovarali i stanovnika
6 grada Peći koji su mogli da Vam pruže informacije u vezi sa tim kako je ova
7 šteta naneta civilnim objektima i imovini i ko je to učinio?

8 O: Da. Informacije iz Peći bile su dosledne i po mom mišljenju pouzdane
9 jer su ljudi iz grada ostali u Peći sve negde do kasne faze rata jer nisu svi iz
10 grada bili proterani. Oni su svedočili o tome da su ove objekte zapalile državne
11 snage bezbednosti, bilo policija ili... ne mogu sad da se setim da li i snage
12 Jugoslovenske vojske, da li je njih bilo prisutno u gradu i da li su ti
13 stanovnici tako rekli, ali svakako policija ili ono što su oni zvali "lokalna
14 milicija".

15 P: Da li ste videli neku džamiju koja je bila razorena u gradu Peći?

16 O: Da, sećam se da sam video barem jednu džamiju, ali toga se ne sećam
17 tačno.

18 P: U redu. Rekli ste nam i da ste čuli priče i o ubistvima koja su se
19 dogodila u gradu Peći i u okolnim selim i da je jedan konkretni incident dospeo
20 u žižu Vašeg rada. Možete li nam reći malo više o tome, na koji to incident ste
21 mislili?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: U toku naših istraga, mojih istraga u Peći, čuli smo priče o nečemu
2 što su ljudi nazivali masovnim ubistvima. Po njihovim rečima, to je bio masakr u
3 obližnjem selu koje se zove Ćuška, ili na albanskom Qyshk. To je pet ili šest
4 kilometara na istok od grada. A izveštaji su bili dovoljno uverljivi i dovoljno
5 dosledni da bi zaslužili da mi pogledamo šta se tamo dešavalo.

6 P: Da li ste imali priliku da razgovarate sa nekim očevicima koji su
7 imali informacije o tome kako je došli do tog masakra?

8 O: Proveo sam puno vremena, najmanje četiri, verovatno i pet dana na tom
9 putu i vratio sam se ponovo više puta. Mogu da Vam navedem tačno vreme kada sam
10 tamo bio i koliko dugo, ako proverim, ali razgovarao sam sa velikim brojem,
11 procenio bih, otprilike, sa dvadeset različitih ljudi ili iz tog sela ili iz
12 okolnih sela. To su bili Ćuška, Zahać i još jedno selo /u engleskom transkriptu:
13 Pavlan/. To je bilo istog dana kada su se ti navodni zločini desili i razgovarao
14 sam potanko sa tim ljudima koji su bili očevici ovih događaja.

15 P: Šta su Vam oni rekli da se desilo u selu Ćuška, da li se sećate?

16 O: Sećam se veoma dobro, kasnije sam napisao celu knjigu, zajedno sa još
17 nekim, samo o tom incidentu u selu Ćuška. To je jedinstven slučaj u sukobu na
18 Kosovu, ne samo zbog brojki. U Ćuški je ubijen 41 čovek, u Zahaću 19, a u
19 Pavlanu ih je bilo još /u engleskom transkriptu: 6/. To se sve desilo 14. maja
20 1999. i te brojke same po sebi nisu jedinstvene. Bilo je mnogo drugih mesta na
21 Kosovu gde je ubijeno isto toliko ljudi, međutim, ovde su dokazi bili vrlo
22 upečatljivi i takvog nivoa da sam ja, kao istraživač kršenja ljudskih prava,
23 retko kad naišao na tako nešto.

24

25

26

27

28

29

30

1 Konkretno, seljani su mi rekli da su snage bezbednosti ušle u selo 14.
2 maja ujutru, da su oterali žene i decu, pošto su im oduzeli imovinu, njihove
3 lične stvari i novac. A onda je bilo nekih ubistava u raznim delovima sela.
4 Međutim, jedna grupa od 29 muškaraca je odvojena i njih su odveli u tri privatne
5 kuće i, u svakoj od tih kuća, snage bezbednosti su ih postrojile i otvorile
6 vatru. I tako su pobile muškarce u tim kućama, a potom su kuće zapalili. Ono što
7 je bilo jedinstveno, za mene, na osnovu njihovih svedočenja, jeste da je u
8 svakom od tih slučajeva postojao neko ko je preživio. U svakoj od tih kuća po
9 jedan čovek je nekako sa minimalnim povredama uspeo da preživi ovo masovno
10 pogubljenje.

11 Mi smo, naravno, onda pokušali da pronađemo, ja sam pronašao te ljude i
12 oni su mogli da mi daju neverovatno dramatično svedočenje očevidaca, kakvo smo
13 dobili u još nekim slučajevima na Kosovu, ali to je bilo retko. Juče sam pomenuo
14 Belu Crkvu, gde smo takođe imali svedoka koji je preživio, međutim, ovi ljudi su
15 mogli da navedu neverovatne detalje koji su se poklapali sa onim što smo čuli od
16 drugih svedoka.

17 A treći faktor, koji je ovo za mene podigao na viši nivo - za mene kao
18 istražitelja - bila je činjenica da su seljani, uključujući i ove ljude koji su
19 preživeli, tvrdili da su prepoznali počiniocce i da su ih lično poznavali. I
20 štaviše, mi smo dobili i fotografije onoga što je meni bilo rečeno da su bili
21 lokalni pripadnici milicije i policije iz područja Peći.

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 I ja sam ih dobio odvojeno od sela Čuška. Seljani nisu znali da te fotografije
2 postoje i nisu mi ih oni dali. Ja sam ih snimio na svoj laptop kompjuter i
3 prikazao ih, ne samo seljanima u Čuški, već i ljudima uopšte i rekao: "Nabavio
4 sam ove fotografije, znate li ko su ovi ljudi?". I, na moje iznenađenje, seljani
5 iz Čuške, a do izvesne mere i u Zahaću i Pavlanu, prepoznali su ove ljude. I ja
6 sam se zaista veoma mnogo potrudio, jer sam shvatio kakva je mogućnost da se
7 nešto sugeriše svedoku, potrudio sam se da ne dajem nikakve sugestije u pogledu
8 toga ko su ti pojedinci. Pokazao bih im fotografije na laptopu, uvek kad bi bio
9 sâm sa njima. Samo bih otvorio fotografiju na kompjuteru i pitao bih samo: "Da
10 li znate ko je ovo?", ne sugerišući da je to neko iz područja Peći ili ne
11 postavljajući bilo kakvu drugu sugestivnu insinuaciju. Imali smo višestruku
12 pozitivnu identifikaciju i naširoko smo razgovarali sa advokatima o tome šta
13 možemo javno da kažemo i zaključili smo da možemo da saopštimo ime u javnost,
14 ako imamo samo makar tri pojedinca koja su na isti način prepoznala pojedinca.
15 Dakle, ne samo da su rekli: "Poznajem ga" ili "Znam ko je to", već da kažu: "To
16 je ta i ta osoba" i te osobe su pomenute u našim izveštajima, u knjizi i u
17 izveštaju koji smo kasnije objavili.

18 P: A koji je naziv tog izveštaja koji ste objavili u vezi sa Vašom
19 istragom o ubistvima u Čuški?

20 O: Taj izvještaj koji je objavio *Human Rights Watch* zove se "Uništeno
21 selo". Kasnije smo to objavili i kao knjigu, zajedno sa fotografijama i tekstem
22 koji smo zajedno pisali ja i fotograf po imenu Gilles Peress i još jedan autor
23 po imenu Eric Stover.

24

25

26

27

28

29

30

1 To je bilo posebno izdanje, koje je objavila izdavačka kuća *University of*
2 *California Press*.

3 P: A ovaj izveštaj, "Uništeno selo", da li se sećate kada je to
4 objavljeno?

5 O: Pa, istraživanje smo obavili u julu, nastavili smo i kasnije, biće da
6 je to bilo negde krajem 1999., ako me sećanje dobro služi.

7 P: Juče smo malo razgovarali o praksi *Human Rights Watch*-a, kad je reč o
8 slanju izveštaja. Da li je ovo izveštaj koji biste Vi poslali jugoslovenskim i
9 srpskim vlastima, na isti način kao i druge izveštaje o kojima ste govorili
10 juče?

11 O: Da. Procedura slanja je bila ista. I samo da dodam nešto kratko u
12 vezi sa ovim slučajem u Čuški, zbog čega je to imalo još većeg efekta. Mediji su
13 takođe istraživali ovaj slučaj, oni su uspeali da lociraju neke od počinitelaca i
14 da obave razgovore sa njima i mi navodimo te razgovore u izveštaju, mada ih ja
15 nisam vodio, ali to doprinosi sveopštoj slici onoga što se odigralo u tim
16 selima.

17 P: Rekli ste nam da ste utvrdili, u toku Vašeg istraživanja, da
18 otprilike 40 muškaraca ili 41 muškarac, da su pobijeni u ovom selu. Na osnovu
19 priča preživelih i očevidaca, da li su ta lica koja su pobijena u ovom selu bila
20 na bilo koji način umešana u borbe?

21 O: Seljani i svedoci su svi tvrdili da nije bilo OVK u selu, da u selu
22 nije bilo borbi i mi nismo to tek primili zdravo za gotovo. To je bio deo veoma
23 detaljnih razgovora koje smo vodili mnogo, mnogo dana. Nekađ smo zaista zalazili
24 u neverovatne pojedinosti i dodao bih da sam posetio i sve lokacije.

25

26

27

28

29

30

1 Te kuće gde su ti muškarci bili pobijeni. Proveo sam puno vremena u selu i
2 fizički dokazi koje sam video takođe su bili dosledni sa njihovim pričama.

3 P: Rekli ste nam da ste nabavili fotografije lica koja su kasnije
4 identifikovana kao počinioci. Samo da bi bilo jasno, te fotografije su takođe
5 sadržane u izveštaju *Human Rights Watch*-a koji je objavljen, "Uništeno selo", je
6 li tako?

7 O: Tako je.

8 GĐA KRAVETZ: [simultani prevod] Časni Sude, nudim na usvajanje ovaj
9 izveštaj, to je po pravilu 65ter broj 00397.

10 SUDIJA PARKER: [simultani prevod] Usvaja se.

11 SEKRETAR: [simultani prevod] Biće dodeljen broj P00755, časni Sude.

12 GĐA KRAVETZ: [simultani prevod]

13 P: Gospodine Abrahams, da sada pređemo na jedan drugi izveštaj. U Vašim
14 različitim izjavama Vi potanko govorite o izveštaju *Human Rights Watch*-a, "Po
15 naređenju". Možete li samo ukratko da nam opišete na koji način ste bili
16 uključeni u sastavljanje ovog izveštaja?

17 O: Ja bih rekao da sam bio koordinator tog projekta, ali radilo se o
18 saradnji među osobljem *Human Rights Watch*-a. Bili smo uključeni u različite
19 delove tog izveštaja, od konteksta sukoba od 1990. do 1998., pa onda je tu
20 period koji smo smatrali oružanim sukobom, 1998. i 1999. godina. A onda i period
21 posle toga, koji je za nas takođe bio veoma važan, šta se dešavalo posle 12.
22 juna, naročito napadi iz osвете na Srbe, Rome i druge nealbance na Kosovu. Moja
23 je uloga bila da koordiniram i nadgledam istraživače koji su bili na terenu u
24 toku NATO bombardovanja.

25

26

27

28

29

30

1 Takođe sam i lično išao na teren, kako bih u Albaniji i u Makedoniji vršio
2 istraživanja. Takođe, potom smo i ja i drugi istraživači ušli na Kosovo u junu i
3 julu, a kasnije 1999. smo ponovo išli tamo. Ja sam bio zadužen za prikupljanje i
4 organizaciju ovog materijala.

5 P: Da li ste Vi lično napisali nacrt nekih od odlomaka ovog izveštaja?

6 O: Jesam.

7 P: Govorili ste o istrazi u Đakovici, kao i u opštini Peć. Da li su ove
8 informacije koje ste dobili u toku ovih istraživačkih misija u tim opštinama,
9 sadržani u tom izveštaju?

10 O: Da.

11 P: Da li se ti delovi, odnosno poglavlja izveštaja koja se odnose na
12 Đakovicu, na opštinu Đakovica i na opštinu Peć, da li su to delovi koji ste Vi
13 lično i Vaše kolege pisali?

14 O: Ja sam pisao oba ta poglavlja koja ste pomenuli.

15 P: Da li se sećate kada je ovaj izveštaj, "Po naređenju", objavljen u
16 javnosti?

17 O: U oktobru 2001.

18 P: Još jednom pretpostavljam da je ovaj izveštaj, s obzirom na
19 uobičajenu proceduru *Human Rights Watch*-a, bio poslat u skladu sa uobičajenom
20 praksom, jugoslovenskim i srpskim vlastima, kao i drugim ličnostima koje su na
21 *mailing* listi *Human Rights Watch*-a, o čemu ste juče govorili, ako sam to dobro
22 razumela?

23 O: Da, tako je. Osim ovog izveštaja "Po naređenju", mi smo preveli ceo
24 izveštaj kako na srpski, tako i na albanski jezik. Držali smo konferencije za
25 štampu i u Prištini i u Beogradu.

26

27

28

29

30

1 Ja sam učestvovao u njima. Ta konferencija za štampu u Beogradu bila je jedna
2 vrsta javnog panela, gde su učestvovali i predstavnici vlasti, tako da je i
3 medijsko izveštavanje o ovom izveštaju bilo veoma detaljno.

4 P: Hvala.

5 GĐA KRAVETZ: [simultani prevod] Časni Sude, mi smo pripremili odlomke
6 ovog izveštaja. Ja sam juče govorila o tome, to su poglavlja o Đakovici i Peći.
7 Oni su uneti u sistem *e-court*, kao broj 65ter 004380.1; znam da je moj cenjeni
8 kolega uložio prigovor na izveštaj sam po sebi, ali ja bih u ovoj fazi ponudila
9 ovo na usvajanje, dakle, te odlomke ovog dokaznog predmeta, i molila bih da budu
10 obeleženi za identifikaciju.

11 SUDIJA PARKER: [simultani prevod] U skladu sa našim stavom, biće
12 obeleženi za identifikaciju.

13 SEKRETAR: [simultani prevod] Biće im dodeljen broj P00756, obeležen za
14 identifikaciju, časni Sude.

15 GĐA KRAVETZ: [simultani prevod]

16 P: Gospodine Abrahams, sada bih Vas pitala nešto u vezi sa jednim drugim
17 izveštajem, koji se pominje u Vašoj izjavi iz jula 2006., kao i u Vašoj
18 prethodnoj izjavi iz januara 2002., a to je izvještaj pod naslovom "Silovanje
19 kao oružje etničkog čišćenja". Možete li nam objasniti na koji način ste bili
20 uključeni u sastavljanje ovog izveštaja?

21 O: Ovaj izveštaj je uglavnom radila moja koleginica, jedna žena. Mi smo
22 smatrali da je nužno da, kako bi se steklo poverenje žrtava seksualnog
23 zlostavljanja, da je potrebno da to radi žena. Ja sam bio njen savetnik, davao
24 sam joj neke smernice i pomogao sam joj da napiše i kasnije dotera taj izveštaj.

25

26

27

28

29

30

1 P: Da li ste učestvovali u bilo kojem od razgovora koji su vođeni sa
2 osobama i koji se pominju u izveštajima?

3 O: Vodio sam razgovore sa medicinskim osobljem i sa nekim ljudima koji
4 imaju indirektna, a u nekim slučajevima i direktna saznanja o seksualnom
5 zlostavljanju, ali ne sa samim žrtvama. I ponovo je to bilo iz razloga
6 poverenja.

7 P: A kako ste pokušali da dobijete informacije o slučajevima
8 napastvovanja i silovanja koji su se odigravali tokom sukoba 1999. godine?

9 O: Pitanje silovanja prvi put pomenuto je tokom bombardovanja NATO-a u
10 aprilu. Ja sam bi na severu Albanije, sa kolegunicom Joanne Mariner, i u
11 izbegličkim logorima saznali smo o pričama o silovanju. Mislim da se radilo o
12 tri žene, ne sećam se u ovom trenutku tačno. Mogao bih da proverim kako smo to
13 saznali, verujem da je to bio jedan od lekara u izbegličkom logoru, koji nas je
14 obavestio, nisam siguran. Mogu tačno to da kažem kasnije. Moja koleginica Joanne
15 na kraju je razgovarala sa tim ženama koje su svedočile o seksualnom nasilju,
16 čije su bile žrtve. I na kraju smo objavili izjavu na osnovu svedočenja, u to
17 vreme, u aprilu.

18 Zatim smo svi otišli na Kosovo, nakon 12. juna, i Joanna i jedna druga
19 koleginica, Martina Vanderberg, su obavile veći dio tog posla, i one su
20 identifikovale žene na više načina. Razgovarale su sa lokalnim ženskim
21 organizacijama koje su se bavile ženama koje su pretrpile silovanje, razgovarale
22 su sa ginekolozima i drugim lekarima koji su lečili žrtve silovanja.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 I bilo je drugih tragova, morao bih da se osvrnem na izveštaj da bih Vam dao
2 druge primere.

3 P: A koju ste metodologiju Vi i kolegince koristili? Da li je to bila
4 metodologija slična onoj korišćenoj u drugim izveštajima o kojima ste govorili?

5 O: Da.

6 P: A da li možete da nam kažete nešto o procesu vođenja razgovora? Kako
7 se to činilo? Kako sa žrtvama, tako i što se tiče razgovora koje ste sami imali
8 sa osobama koje su mogle da Vam pruže dokaze ili informacije o seksualnom
9 nasilju i silovanju.

10 O: Uglavnom smo imali razgovore u četiri oka. Međutim, kada se radilo o
11 silovanju i seksualnom zlostavljanju, postoji još i dodatni značaj poverljivosti
12 i poverenja između osobe koja vodi razgovor i navodne žrtve. Posebno u albanskom
13 društvu - bilo gde, ali posebno u albanskom - velika je sramota, smatra se da je
14 velika sramota za žrtvu koja je preživela silovanje ili seksualno zlostavljanje.
15 To je tabu u albanskoj kulturi, gde je kasnije ženama veoma teško da nađu
16 supruga. Tako da smo uvek imali ženu da vodi razgovor.

17 SUDIJA PARKER: [simultani prevod] Gospodine Đurđić?

18 G. ĐURĐIĆ: Mislím da je svedok ponovo prevazišô svoje svedočenje o
19 činjenicama i donosi svoje zaključke za stvari za koje mislim da, kao svedok
20 činjenica, ne bi trebao da svedoči.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 A ovde smo sad na terenu morala i običaja jedne etičke zajednice. Hvala.

2 SUDIJA PARKER: [simultani prevod] Hvala. Mislim da nije potrebno da
3 donesemo neku odluku ili opservaciju o tome za sada. Vi ste rekli svoje i to je
4 sada u zapisniku.

5 Nastavite, gospodo Kravetz, ali vodite računa i o ovome.

6 GĐA KRAVETZ: [simultani prevod] Hvala.

7 P: Kažite nam, kada je završeno istraživanje za ovaj izveštaj, ako se
8 sećate? Drugim rečima, koliko dugo je Vaša ekipa radila na tome?

9 O: Istraživanje na terenu trajalo je nekih tri nedelje. Verujem da su
10 tačni datumi navedeni u izveštaju, a zatim proces pisanja trajao je tokom više
11 nedelja, naknadno. Rekao bih, verovatno dva meseca nakon kraja misije na terenu.
12 Dakle, verujem da je ovaj izveštaj objavljen negde krajem 1999. godine, možda
13 početkom 2000., ako mi je sećanje dobro.

14 P: U redu. Hvala. I ponovo, pretpostavljam, kada je to poslato, to je
15 poslato u skladu sa uobičajenom procedurom za *Human Rights Watch*, svim nadležnim
16 organima koji su bili na vašoj *mailing* listi, kako srpskim, tako i
17 jugoslovenskim?

18 O: Da.

19 GĐA KRAVETZ: [simultani prevod] Časni Sude, ovaj izveštaj je dokazni
20 predmet 00386, znam da je usvojen /?podnesen/ prigovor, što se tiče mogućnosti
21 usvajanja dokumenta, ali tražim za sada da se označi radi identifikacije.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA PARKER: [simultani prevod] Biće označen.

2 SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti P00757, MFI.

3 GĐA KRAVETZ: [simultani prevod] Da li možemo sada da pogledamo na ekranu
4 dokazni predmet 00388, po pravilu 65ter? I molila bih da se prikaže verzija na
5 engleskom, da bi svedok mogao da pročita dokument.

6 P: Da li Vi prepoznajete dokument na ekranu?

7 O: Da.

8 P: Da li možete da nam objasnite šta je to?

9 O: Ovo je izjava o silovanju, koje sam već pomenuo. Tokom perioda
10 bombardovanja NATO-a mi smo objavili ono što smo nazivali kratki izveštaji *Human*
11 *Rights Watch*-a o Kosovu. Dakle, to su bili kratki tekstovi, izveštaji ili izjave
12 za štampu, saopštenja za štampu, u vezi sa različitim incidentima tokom borbi.

13 P: Vi ste juče govorili o informacijama koje ste dobili dok ste bili na
14 severu Albanije u vezi sa incidentom koji se odigrao u Meji. Da li bi se takve
15 informacije unosile u ovu vrstu kratkih izveštaja kosovskog *Human Rights Watch*?

16 O: Da.

17 P: Da li ova vrsta kratkih izveštaja *Human Rights Watch*-a ili kratkih
18 izveštaja o ljudskim pravima, da li je to objavljivao jedino *Human Rights Watch*,
19 tokom perioda sukoba, dakle, tokom perioda sukoba 1999., od marta do juna?

20 O: Mi smo redovno objavljivali saopštenja za štampu, pre i nakon
21 bombardovanja NATO-a. Tokom bombardovanja NATO-a, s obzirom na intenzivnu pažnju
22 koju je taj region dobijao, mi smo izdavali tzv. *flasheve*, dakle, kratke
23 informacije.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: A na koji način su se ti kratki izveštaji o ljudskim pravima slali i
2 kome?

3 O: To se slalo na isti način kao i drugi materijali, međutim, ne poštom.
4 Bilo ih je puno koji su slati *e-mailom*, mislim možda i faksom, ali nisam
5 siguran, morao bih da proverim.

6 P: A, kada ste dobijali informacije od očevidaca i preživelih, kako
7 biste pokušavali da potkrepite vaše informacije?

8 O: U to vreme mi smo zasnivali naše izveštaje na razgovorima koji su
9 vođeni, koje smo vodili u izbegličkim logorima u Albaniji i Makedoniji i mi smo
10 imali vrlo visoke standarde procedure. Ako pogledam ovaj izveštaj, mogu da vidim
11 dve direktne žrtve i takođe osam drugih žena u selu koje su dale elemente koje
12 potkrepljuju njihove priče. Dakle, to je dobar primer o tome na koji način smo
13 mi poštovali naše visoke standarde.

14 P: Ako sam dobro shvatila, pre nego što biste javno izneli optužbe, vi
15 ste tražili potkrepljenje, potkrepljujuće elemente. Vi se ne biste samo
16 oslanjali na priču jedne osobe, pre nego što biste objavili tako nešto?

17 O: Ne samo da bismo nastojali to da činimo, već je to bio jedan zahtev
18 koji je diktirao naš mandat i naša odgovornost da postignemo visok standard
19 potkrepljivanja.

20 P: Vidim da u ovom izveštaju o ljudskim pravima imamo dva datuma, 20.
21 februar 2000., i 28. april 1999. godine.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Glavni navodi o silovanju koji su tu sadržani, da li to znači da su oni već bili
2 u kratkom izveštaju o ljudskim pravima, objavljenom 1999.?

3 O: Da, svakako. Ne znam tačno na koji način je to ažurirano, 22.
4 februara. Ali glavni navodi o silovanju i seksualnom napastvovanju izneti su 28.
5 aprila 1999. godine.

6 P: Dakle, ako sam Vas dobro shvatila, kada biste objavljivali takav
7 izveštaj - na primer, Vi ste govorili o incidentu u Meji - Vi biste dobijali
8 dodatne informacije u vezi sa neakvim incidentom i zatim biste objavljivali
9 ažuriran izveštaj o istom incidentu?

10 O: Da /prevod engleskog transkripta: "Uglavnom ne. "/. Osim ukoliko
11 dodatne informacije nisu bile bitne. U ovom slučaju, ne znam tačno na koji način
12 je ažurirano. Ukoliko bi se menjala web stranica, to bi bila, na primer, izmena
13 koja bi bila ažurirana i hteli bismo da to čitaoci znaju.

14 GĐA KRAVETZ: [simultani prevod] Ovaj dokument, 00388 po 65ter, želim da
15 se uvrsti u spis.

16 SUDIJA PARKER: [simultani prevod] Biće usvojeno.

17 SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti P00758.

18 GĐA KRAVETZ: [simultani prevod]

19 P: Tokom perioda vašeg istraživanja za izveštaj "Po naređenju", da li
20 ste vodili istragu u vezi sa kršenjima od strane svih strana u konfliktu?

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da. I ne samo za izveštaj "Po naređenju", već od početka našeg učešća
2 i naših istraga na Kosovu, mi smo pokušavali da vodimo istrage o svim stranama.

3 P: Da li deo izveštaja "Po naređenju", jedan deo tog izveštaja, sadrži
4 takođe i pominjanja kršenja vršenih protiv Srba i drugih manjina na Kosovu ili
5 se to samo ticalo kosovsko-albanske zajednice?

6 O: Ne. Od samog početka mi smo se bavili kršenjima od strane OVK,
7 objavili smo više saopštenja za štampu, više poglavlja u izveštajima i kasnije i
8 izveštaje o kršenjima koje je vršila OVK. To je takođe uvršteno u izveštaj "Po
9 naređenju" i takođe smo se bavili ponašanjem i navodnim kršenjima od strane
10 NATO-a. I više puta smo kritikovali NATO zbog korišćenja kasetnih bombi tokom
11 vazdušne kampanje u Jugoslaviji i zbog civilnih žrtava koje je NATO-ova
12 intervencija tokom tog perioda izazvala.

13 P: Hvala. Ostalo mi je svega nekoliko pitanja. U Vašem izveštaju iz
14 januara 2002. godine, Vi govorite o pozadini kosovskog konflikta i govorite o
15 događajima koji su se dešavali početkom '90-ih godina i kasnije. Da li možete da
16 nam kažete koja je osnova tih informacija?

17 O: Imam dva glavna izvora, univerzitetski i lični.

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Uglavnom, što se tiče istorije, to je javno i opštepoznato i radilo se o
2 izvorima u vidu prihvaćene i poznate univerzitetske i novinarske literature, a
3 zatim na osnovu ličnih konverzacija i shvatanja, s obzirom da sam radio na
4 Balkanu od 1993. godine.

5 P: Hvala.

6 GĐA KRAVETZ: [simultani prevod] Nemam više pitanja.

7 SUDIJA PARKER: [simultani prevod] Hvala.

8 Gospodine Đurđić, da li želite da sprovedete unakrsno ispitivanje?

9 G. ĐURĐIĆ: Hvala, časni Sude, želim.

10 Unakrsno ispituje g. Đurđić:

11 [Svedok odgovara putem prevodioca]

12 P: Dobar dan, gospodine Abrahams. Ja sam Veljko Đurđić, član tima
13 Odbrane optuženog Vlastimira Đorđevića, a sa mnom je gospođica Marie O'Leary,
14 član tima. Imao bih neka pitanja za Vas, i objašnjenja, ako možete da nam date.

15 G. ĐURĐIĆ: Ja bi' molio da se postavi dokazni predmet P758 na ekran.

16 P: Gospodine Abrahams, ovo je *flash* broj 31, ažuriran februara dve hilj...
17 2000. godine. Da li sam u pravu da Vi ne možete da nam kažete koji deo ovog
18 dokumenta je ažuriran 2000. godine?

19 O: Mogao bih da proverim tu informaciju za Vas; međutim, u ovom trenutku
20 ne znam.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Hvala, gospodine Abrahams. Hteo bih sad nešto da Vas pitam u vezi i
2 ovog dokaza, mada se odnosi na neke druge dokaze.

3 Vi ste u Albaniji - bar po ovom *flashu* - imali lekara koji je pregledao
4 žrtve. Da li sam u pravu?

5 O: Nije tačno da smo mi imali doktora, ali mi smo razgovarali sa lekarom
6 koji je lečio te žrtve, da.

7 P: Vidim, Vi se identifikujete sa *Human Rights Watch*-om, ja kad... mislim,
8 Vi ste imali lekare, znači, na terenu gde ste radili postojao je lekar, pa Vas
9 pitam, iz ovog izveštaja proizilazi da je lekar pregledao neke žrtve. Da li je
10 to tačno?

11 O: To je tačno. Da.

12 P: Da li ste Vi, kao istraživač, tražili od lekara da Vam dâ medicinsku
13 dokumentaciju u vezi pregleda tih žrtava?

14 O: Ne sećam se da li smo to učinili ili nismo. To je pitanje koje mogu
15 da postavim koleginići Joanne Mariner, koja je vodila to istraživanje.

16 P: Hvala. Da li ste Vi ikada bilo kakvu medicinsku dokumentaciju, bilo
17 koje žrtve, uzeli?

18 O: U pogledu ove izjave o seksualnom zlostavljanju ili uopšteno
19 govoreći?

20 P: U vezi seksualnog zlos...zlostavljanja, prvo.

21 O: Morao bih da proverim izveštaj da bih tačno odgovorio na Vaše
22 pitanje, međutim, u nekim slučajevima mislim da je odgovor - da.

23 P: Dobro. To, znači, bez provere govorite. A da li ste, s obzirom na
24 Vaš, rad, da li ste te dokaze o silovanjima predali Tužilaštvu Haškog tribunala?

25 O: Ova izjava, *flash* 31, i kasniji izveštaji predati su istražiteljima
26 Međunarodnog suda.

27

28

29

30

1 Sad, pitanje da li smo ih konkretno obavestili o nekim konkretnim žrtvama, toga
2 se ne sećam. Moguće da jesmo, međutim, nisam siguran da li se to desilo ili
3 nije.

4 P: Gospodine Abrahams, ja... čudi me Vaš odgovor, ja Vas molim da mi
5 odgovarate na pitanje, konkretno koje sam Vam postavio. Znači, konkretno pitanje
6 se odnosi na medicinsku dokumentaciju, a ne na ostale dokaze. Da li ste Vi
7 medicinsku dokumentaciju neku nekad predali, u vezi silovanja, Tužilaštvu?

8 O: Ja lično nisam. Međutim, nisam siguran da li je moja koleginica
9 Joanne ili Martina Vandenberg to učinila ili nije.

10 P: Hvala. I mislim ne samo ona, da ima i gospođa Anderson, ako se na... ne
11 varam, koja je radila ovaj izveštaj u vezi silovanja. Ali, 'ajmo dalje. Da li
12 ste ikada, pošto ste... Vam je ovo treći put da svedočite pred Međunarodnim sudom
13 u Hagu, da li Vam je ikad predočen neki medicinski nalaz o silovanju bilo koje
14 žrtve sa kojom ste Vi razgovarali, 1998. ili 1999.?

15 O: Nisam vodio razgovore sa bilo kojom žrtvom silovanja ili seksualnog
16 zlostavljanja.

17 P: Ja ne znam je li ovo nešto nije u redu s prevodom. Gospodine
18 Abrahams, možete li da pročitate šta piše u transkriptu? Da li Vam je tokom
19 suđenja ovde, a ovo Vam je treći put, ikada bila prezentirana medicinska
20 dokumentacija o... neke od žrtava silovanja sa kojom ste Vi obavljali razgovor,
21 odnosno Vaša organizacija obavljala razgovor? To je pitanje.

22 O: Čitam ovo da bih bio siguran da sam Vas dobro shvatio. Ja lično ne
23 znam, ne verujem da sam ikada dobio medicinsku dokumentaciju o žrtvama
24 silovanja. To bi bilo predato osobama koje su vodile istraživanje. Dakle, Joanne
25 Mariner, Martina Vandenberg.

26

27

28

29

30

1 P: Ja ću ponovo postaviti pitanje. Da li Vam je za vreme suđenja u
2 predmetu *Milošević* ili u predmetu *Milutinović*, znači, na suđenjima kad ste
3 svedočili kao danas, pokazana medicinska dokumentacija osoba koje su silovane, a
4 ko... sa kojima je obavila razgovor Vaša organizacija?

5 O: Tokom suđenja, ne, ne sećam se da mi je takva dokumentacija
6 pokazivana.

7 P: Hvala. Da li Vam je juče ili danas pokazana bilo kakva medicinska
8 dokumentacija u vezi osoba koje su silovane, a sa kojima ste, i Vaša
9 organizacija, obavila razgovor, ili bilo koja... koja druga dokumentacija u vezi
10 silovanja, medicinska?

11 O: Ne.

12 P: Hvala, gospodine Abrahams.

13 Gospodine Abrahams, juče ste nam rekli da ste obučeni istraživač *Human*
14 *Rights Watch*-a. Da li biste mogli da nam kažete u čemu se sastojala Vaša obuka?

15 O: Svi istraživači u našoj organizaciji prolaze kroz detaljnu obuku
16 unutar organizacije u vezi sa načinom vođenja istrage, sa načinom vođenja
17 razgovora sa svedocima i žrtvama; zatim, kako treba prikupljati dokazne
18 materijale i u vezi sa sekundarnim izvorima. I to je, dakle, suština moje obuke.

19 P: Hvala. Naveli ste nam juče da je u vreme digitalizacije počelo da se
20 snima... da se snimaju razgovori sa žrtvama i svedocima. Pa bi' Vas pitao da li je
21 1998. i 1999. godine bila primenjivana ova tehnika u Makedoniji, Albaniji i na
22 Kosovu, uopšte na teritoriji Srbije?

23 O: Uopšteno govoreći, ne. To nije korišćeno.

24 P: Hvala. Da li su pismeno sačinjene izjave žrtve i svedoci potpisivali?

25

26

27

28

29

30

1 O: Ne. To nije procedura koju primenjuje *Human Rights Watch*.

2 P: Hvala. A recite mi - mada ste danas već malo to objasnili, al' me
3 interesuje - 1998. godine, ko je vršio prevođenje kad ste obavljali na Kosovu
4 razgovore?

5 O: Naši prevodioci bili su osobe sa Kosova. I većina njih u to vreme
6 radili su kao novinari i naknadno su postali profesionalni novinari u
7 međunarodnim medijima, poput *AP*, *Agence France Presse* i drugim novinskim
8 agencijama.

9 P: Hvala. A koje nacionalnosti su bili ti prevodioci, pre nego što su
10 postali žurnalisti?

11 O: Zavisi o kom periodu istraživanja govorimo. Novinari koji se ovde
12 pominju bili su Albanci. Imali smo i dvoje srpskih građana u našem osoblju u
13 različitim periodima, a deo istraživanja sprovodili su oni. Izvinjavam se, jedan
14 od njih je ostao u Beogradu, a drugi je radio na Kosovu i, naravno, ta osoba
15 govori srpski jezik.

16 P: Hvala. Objasnili ste nam koji je Vaš fond znanja albanskog jezika,
17 ovaj, al' sada bi' Vas pitao za ostale istraživače. Fred Abrahams, Bogdan
18 Ivanišević, Andre Lommen, Joanne Mariner, Martina Vandenberg, Benjamin Ward i
19 James Ron. Da li oni govore albanski jezik?

20 O: Ne, ne govore.

21 P: Hvala. A, recite mi sad, kako Vi možete da budete sigurni u tačnost
22 prevoda koji vrši lice koje Vi angažujete, albanske populacije, i... a uzima
23 izjavu od pripadnika albanske etničke zajednice, da ste sigurni da je to tačan
24 prevod?

25

26

27

28

29

30

1 O: Postoje dva načina. Kao prvo, ti prevodioci bili su osobe sa kojima
2 smo već dugo radili i imali smo visok nivo poverenja u njih. Kao drugo, ti
3 prevodioci takođe su radili sa nama kada smo sprovodili istrage o zločinima koje
4 je počinila Oslobođilačka vojska Kosova i ponekad je to podrazumevalo određeni
5 rizik za njih. Naravno da OVK nije želela da bude predmet istrage. I naši
6 prevodioci su podnosili taj rizik, pošteno su prevodili i takođe su učvrstili na
7 taj način naše poverenje u njih i veru da su spremni da istražuju i albansku
8 stranu.

9 P: Hvala. A baš smo došli na dobar teren. A kako ste Vi znali da oni
10 nisu bili pripadnici, na primer, OVK u civilu, ili Demokratskog saveza Kosova,
11 ili neke druge političke organizacije na Kosovu?

12 O: Mislite na prevodioce, pitate me za njih? Ta lica, koliko je meni bar
13 poznato, nisu pokazivala nikakvu političku pripadnost, a moje znanje je bilo
14 prilično veliko, jer Kosovo je malo, ja sam tamo putovao i radio od 1995.
15 godine, pa nadalje. I politička gledišta različitih osoba su poznata, kao i
16 njihove aktivnosti, a osim toga, njihove političke simpatije bile su sekundarne
17 u odnosu na njihovo profesionalno ponašanje i kojoj god grupi ili stranci da su
18 oni možda pripadali, za mene i moje kolege je bilo važno da ono što su oni
19 prevodili ili tumačili usmeno, da su to radili pošteno i tačno.

20 P: Hvala. Ne mogu da odolim, postaviću Vam pitanje, zar Vam ne liče sve
21 izjave koje ste dobijali, za koje Vi kažete da su, ovaj, verodostojne, sve po
22 istom obrascu ili... i date i uzete? I, ako imate toliko iskustvo, znate kad se
23 stalno jed... na isti način isto ponavlja, onda postaje sumnjivo.

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Ne, meni to nije izgledalo čudno. Sadržavale su te izjave razne
2 pojedinosti i konkretne informacije o onome šta su ti ljudi videli ili iskusili
3 i to je bilo uverljivo. Kad kažem... Ti koji su dali izjave, na primer za izveštaj
4 "Po naređenju", mi smo obavili razgovor sa više od 600 ljudi, tako da - ne želim
5 da ih sve prikažem kao potpuno iste - ali to ponavljanje koje Vi pominjete, ako
6 ga je bilo, ja sam smatrao ili tumačio da to svedoči o tome da su zločini o
7 kojima su ovi ljudi govorili bili širokih razmera.

8 P: A... a da li možete da isključite mogućnost da su svi ti ljudi bili
9 podučeni šta će i kako će da kažu?

10 O: Da. Ili da to drugačije kažem: Oslobodilačka vojska Kosova je svakako
11 imala interesa da prikrije neke od svojih aktivnosti i da prikaže zločine
12 srpskih snaga u određenom svetlu. Nema nikakve sumnje u pogledu toga. Postojao
13 je takav motiv. Sve snage u sukobu bile su zainteresovane za to da kontrolišu
14 informacije. I zbog toga je proces obavljanja razgovora bio za nas toliko važan
15 i zašto smo se posebno trudili, pogotovo u vreme oružanih sukoba, trudili smo se
16 i trudimo se da obavljamo dugačke razgovore na profesionalan način. Slučajevi o
17 kojima smo izvestili u našem izveštaju "Po naređenju" i u drugim dokumentima
18 zadovoljili su one standarde potvrde, barem po mom mišljenju.

19 P: Hvala. Da li su žrtve i svedoci sa kojima ste obavljali razgovor
20 imali prilike da pročitaju izjavu kada bi je vi sastavili?

21 O: Ako su tražili da pregledaju izjavu, onda smo to dozvoljavali, ali
22 obično nisu to tražili, tako da se to retko dešavalo.

23 P: Hvala. A 'oćete mi sad objasniti tehnički kako ste uzimali izjave
24 1998. i 1999.?

25

26

27

28

29

30

1 O: Beležili smo rukom, pisali smo, u prvom redu, ponekad smo i snimali,
2 pomenuo sam ranije digitalno snimanje, ali naravno u to vreme smo imali na
3 raspolaganju kasete i nekada smo ih i koristili.

4 P: Hvala. 'Oćete mi reći na kom jeziku su pisane te izjave?

5 O: Na engleskom.

6 P: Hvala.

7 O: Izvinjavam se, kad kažete: "Izjave na kom su jeziku bile?" mislite li
8 na pitanja koja smo postavljali? Šta ste tačno hteli tačno da kažete time "Na
9 kom su jeziku bile formulisane izjave"? Da li mislite da li su bile snimljene?
10 Ako mislite snimljene, onda na engleskom.

11 P: Gospodine Abrahams, Vi ste rekli da ste 1998. i 1999. pisali ručno
12 izjave, tehnički kad sam Vas pitô, i onda sam Vas pitao na kom jeziku su te
13 pisane izjave napisane. Ako treba, ponovite mi na kom jeziku, al' da ste sigurni
14 u pitanje.

15 O: Da, da, bile su beležene na engleskom jeziku.

16 P: Hvala. Puno ste nam pričali u ova dva dana o slanju izveštaja. Malo
17 kasnije ću... ćemo to detaljno da uradimo, a sad me interesuje: juče ste nam rekli
18 da ste tokom 1998. i do kraja juna 1999. godine dostavili izveštaje i KLA-ju.
19 Molim Vas, da li imate dokaze o dostavi ovih Vaših izveštaja KLA-ju u ovom
20 periodu, 1998. do kraja juna 1999.?

21 O: Slanje izveštaja OVK-u u to vreme bilo je teško, jer oni nisu bili
22 zvanično prisutni niti su imali diplomatskih predstavnika. Ali izjave su slate
23 albanskim medijima, medijima na albanskom jeziku, kako na Kosovu, tako i u
24 Albaniji i Makedoniji.

25

26

27

28

29

30

1 Ja sam ih, takođe, razdeljivao lično, kada sam bio u prilici, kada sam posećivao
2 Kosovo, a u određenim trenucima bilo je predstavnika OVK u Prištini, u jednom
3 kratkom periodu 1998. godine, imali su neku vrstu medijske kancelarije ili možda
4 pre da kažem političkog predstavništva, to je možda bolji opis, i ja sam se
5 sastao sa tim ljudima i dao sam im primerke ovog materijala.

6 P: Hvala. A o kom materijalu se radi i kome ste predali?

7 O: Na čelu te kancelarije, u to vreme, bio je čovek po imenu Adem Demaqi
8 /Demaći/, i on je primio nešto od tog materijala, ja se ne sećam tačno šta sam
9 mu dao. Ali, mislim da se može pretpostaviti da je izveštaj kršenja humanitarnog
10 prava na Kosovu nešto što je on verovatno dobio.

11 P: Hvala. Juče ste nam rekli da od 1996. godine, izveštaj zvaničnicima u
12 Srbiji, mislim na državne zvaničnike, šaljete na e-mail adrese. Jesam ja to
13 dobro razumeo ili nisam?

14 O: Tako je. Slali smo ih na e-mail adrese koje smo mi imali.

15 P: Hvala. Gospodine Abrahams, ja tvrdim, odgovorno, da MUP Republike
16 Srbije deved... od 1996. do kraja rata 1999. nije imao uopšte svoj web site na
17 koji bi mogô... i svoju e-mail adresu kojom je komunicirô sa...sa...sa trećim licima.

18 GĐA KRAVETZ: [simultani prevod] Časni Sude, to nije zaista pitanje, to
19 je izjava mog cenjenog kolege.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Ja bih zamolila da on svedoku postavi pitanje, umesto da daje izjave koje ulaze
2 u zapisnik.

3 SUDIJA PARKER: [simultani prevod] Gospodine Đurđiću, mislim da to treba
4 da preformulišete, donekle.

5 G. ĐURĐIĆ: Hvala.

6 P: Odakle Vam saznanje da je MUP Republike Srbije imao *e-mail* adresu
7 1996., 1997, 1998, i 1999. godine? I da li bi mogli da mi kažete naziv te *e-mail*
8 adrese?

9 O: MUP je imao svoju internet stranu, ali ja ne znam tačno kada je ona
10 postala dostupna, to je informacija koju svakako mogu da proverim. *E-mail* adresa
11 MUP-a bila je - koliko mogu da se setim - na našoj listi, na *mailing* listi, ali
12 morao bih da proverim tu listu da bih proverio da li je to tačno. Ja imam tu
13 listu.

14 P: Gospodine Abrahams, o kojoj godini Vi govorite o *e-mail* listi i
15 adresi? To Vas ja pitam.

16 O: Ne sećam se tačno kada je internet strana MUP-a postala dostupna na
17 internetu, to se može proveriti. A kad je reč o listi sa *e-mail* adresama, ona je
18 sastavljena već do 1996. godine, a kasnije je neprekidno ažurirana.

19 P: Hvala. Vi tehnički niste obavljali te poslove, je l' tako?

20 O: Ja nisam bio zadužen za tu listu ali, kad bih dobio neku adresu za
21 koju sam smatrao da treba da bude dodata na listu, ja sam to onda davao svojim
22 kolegama tehničarima.

23 P: Hvala. Moja tvrdnja je bila da Vi tehnički ne vršite slanje
24 izveštaja, bilo kojim korisnicima, državnim organizacijama, vladinim,
25 nevladinim.

26

27

28

29

30

1 Da li je to tačno?

2 O: Ja sam obezbeđivao materijale, na primer neku izjavu, a moje kolege
3 tehničari bi onda, da kažem, pritisli dugme i poslali to.

4 P: Hvala. A da li ste dobijali dokaze o prijemu Vaših izveštaja onima
5 koji su upućeni? Vi, lično, da li ste dobijali dokaz?

6 O: *E-mail* adrese sa kojih se naša pošta vraćala bile bi izbrisane sa
7 lista, tako da sam u tom smislu znao koje adrese ne funkcionišu ili ne primaju
8 materijale koje mi šaljemo.

9 P: Dobro. Vratićemo se brzo na to, samo da Vas pitam. Da li sam u pravu
10 da sva ta obaveštenja koja ste Vi slali zvaničnicima u Srbiji u Jugoslaviji ste
11 dostavili Tužilaštvu ovog Suda i da smo mi juče te... ta obaveštenja već usvojili
12 kao spis, u... kao dokaz u spis?

13 O: Ne sećam se da li su ti materijali formalno predati, svakako nisu u
14 to vreme, 1996. godine. Da li su do 1998., nisam ni u to siguran ali, drugim
15 rečima, nisam siguran da li smo to zvanično predali, ali to je bilo dostupno
16 javnosti i mislim da je to Kancelarija tužilaštva svakako nabavila i ja sam za
17 to znao.

18 P: Hvala.

19 G. ĐURĐIĆ: Ja bi' molio da se postavi dokazni predmet P742 na ekran, ako
20 može?

21 P: Ovo je, gospodine Abrahams, prva strana ovog dokumenta.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 'Oćete mi reći da li uz ov... da l' postoji faksimil *cover sheet*, da li ga vidite?

2 O: Ne, ne vidim to.

3 P: Da. A da li imate u Vašem izveštaju možda faksimil *cover sheet* pisma
4 koje je upućeno gospodinu Stojiljkoviću, 20. jula 1998.?

5 O: Ne, to nije u izveštaju.

6 P: Hvala. Ja bi' molio da pogledate ovo pismo. Da li u njemu Vi
7 obaveštavate gospodina Stojiljkovića o bilo kom zločinu?

8 O: Ovo je pismo sa pitanjima u kome se traže neke informacije od
9 ministra Stojiljkovića.

10 P: Hvala. Da li *Human Rights Watch* poseduje dokaze da je bilo koji
11 izveštaj koji ste vi sačinili i poslali njemu od 1998. godine do kraja juna
12 1999. godine gospodin Stojiljković primio?

13 O: Nikad nismo dobili nikakav odgovor od ministra Stojiljkovića, tako da
14 ne znam da li je on dobio ovo pismo.

15 P: Hvala. Da li su Vam tokom suđenja u predmetu *Milošević*, predmetu
16 *Milutinović* i, evo, u ova dva dana prezentiran ijedan dokaz da je gospodin
17 Stojiljković primio bilo koji Vaš izveštaj sačinjen tokom 1998. ili 1999.
18 godine?

19 O: Ne.

20 P: Hvala. Da li se slažete da na ovom pismu je adresa opštepoznata:
21 Ministarstvo unutrašnjih poslova u Beogradu, Kneza Miloša broj 103, 11.000
22 Beograd, Jugoslavija, i da nema nikakve *e-mail* adrese MUP-a Republike Srbije?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Ovo pismo poslato je faksom; taj faks je poslat, potvrđeno je da je
2 prošao i mislim da ono nije poslato e-mailom.

3 P: Gospodine Abrahams, da li ima broj faksa ovde, MUP-a Republike
4 Srbije, da li je napisano?

5 O: Ne, ne piše.

6 P: Da li ima broj faksa sa koga je, o...ovaj, poslat faks?

7 O: U ovom delu pisma koje ja vidim na ekranu pred sobom toga nema.

8 P: Ja bi' morao -

9 G. ĐURĐIĆ: Da l' može da se vidi do kraja pisma, dole, da vidimo kraj
10 pisma?

11 P: Evo, sad vidite celo pismo.

12 O: S obzirom na ono što ja ovde vidim, izgleda da toga nema, možda je
13 nečeg bilo pri vrhu strane, ali ne bih znao.

14 P: Evo, sad vidite i vrh strane.

15 O: Ti faksovi slali su se preko kompjuterskog servera, i to bi objasnilo
16 zašto nema broja na strani koju ovde vidimo pred sobom.

17 P: Da li sam u pravu da Vi nemate dokaz da je ovaj... ovo pismo poslato na
18 način po... kno... na ko... o kojim... na koji govorite ovde?

19 O: Mogao bih da se konsultujem sa svojim kolegama u New Yorku, koji
20 možda imaju kompjuterske dokaze da je bio poslat; ali, ne, ja nemam takve dokaze
21 sada, ja lično ovde kod sebe.

22 P: Hvala.

23 G. ĐURĐIĆ: Molio bih da se postavi dokazni predmet P743.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Gospodine Abrahams, možete li da na... mi kažete kome je ovo upućeno?
2 Odnosno, ovaj faksimil *cover sheet*, da nam kažete kome je upućen prilog?

3 O: Vojsci Jugoslavije.

4 P: Pa zar to Vama kao ekspertu nije mnogo uopšten pojam? Zamislite kad
5 bi' ja kazao da nešto šaljem armi...armiji, na primer, Sjedinjenih Američkih
6 Država.

7 O: Pa, da budem precizniji, ovo je poslato službi za informisanje
8 komande Jugoslovenske vojske za Kosovo.

9 P: Službi za informisanje. A koja je to komanda, koji je to oblik vojne
10 jedinice kome Vi ovo šaljete?

11 O: To je bila kancelarija za komunikacije ili za medije, kancelarija
12 Vojske Jugoslavije koja se bavila Kosovom.

13 P: Gospodine Abrahams, Vi ovde kažete: "Kosovo komanda". Na koju Vi
14 jedinicu mislite - "Kosovo komanda", šta je to?

15 O: Koliko najbolje mogu da se setim, mislim da je 3. armija bila
16 zadužena za južnu Srbiju i Kosovo. Takođe je bio i Prištinski korpus, koji je
17 bio odgovoran za Kosovo.

18 P: Hvala. Pa, kojoj informativnoj službi je ovo poslato, u koji grad?

19 O: Ne sećam se.

20 P: Pa, da l' je ovde... A na koji tehnički način je upućeno ovo pismo?

21 O: Možete li da me podsetite, koji je datum kad je ovo pismo poslato?

22 P: Dvadeseti jul, to ćemo videti kasnije, al' 20. jul, verujte mi, 1998.
23 godine. To je ci... čitava serija pisama istog datuma. Al' ovo...ov...ovo...ova dva
24 pisma smo juče gledali.

25

26

27

28

29

30

1 Da ubrzamo, gospodine Abrahams, da li ovde vidite negde *e-mail* adresu, o... ovom
2 organu kome ste uputili?

3 O: Ne.

4 P: Da li vidite faks? Broj faksa, odnosno broj telefona, na koji treba -

5 O: Ne.

6 P: Hvala.

7 G. ĐURĐIĆ: Da li možemo da dobijemo drugu stranu ovog dokumenta, pa da
8 završimo? Taman će da bude pauza.

9 P: 'Oćete mi pročitati, gospodine Abrahams, kome je naslovljeno ovo
10 pismo?

11 O: Vojska Jugoslavije, Kneza Miloša 33, 11.000 Beograd, Jugoslavija.

12 P: Bravo. Hvala. Ovaj, bilo je jedno od pitanja, a Vi mi odgovoriste da
13 li govorite i razumete, ovaj, srpskohrvatski.

14 Da li ovde imamo broj faks ili... ili *e-mail* adresu?

15 O: Ne. Sudeći po ovome što vidim ovde na ekranu pred sobom, ne.

16 P: Hvala. Složićete se da ova adresa u Beogradu nema veze sa komandom
17 informativnom, bilo 3. armije, bilo... bilo Prištinskog korpusa. Da li se slažete
18 sa mnom?

19 O: Ne, ne bih se složio. Sedište Jugoslovenske vojske je bilo u
20 Beogradu.

21 P: Pa, slažem se i ja da je bilo u Beogradu, to ste pročitali, ali
22 informativna služba ni 3. armije ni Prištinskog korpusa se ne nalazi u Beogradu
23 u Kneza Miloša broj 33.

24

25

26

27

28

29

30

1 Da li sam u pravu?

2 O: Ne znam tačno gde su se oni nalazili, ili na koji način se odvijala
3 komunikacija između Prištine i Beograda.

4 P: Gospodine Abrahams, recite mi, kome ste poslali ovo pismo?

5 O: Poslali smo ga službi za informisanje onoga što mi ovde nazivamo
6 "Komanda za Kosovo", ali ne mogu da budem precizniji od toga.

7 P: Dobro. Hvala.

8 G. ĐURĐIĆ: Mislim, časni Sude, da je vreme za tehničku pauzu.

9 SUDIJA PARKER: [simultani prevod] U redu, sada ćemo prekinuti i
10 nastavljamo u 11 sati.

11 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Molim ustanite.

12 ... Početak pauze u 10.30h

13 ... Sednica nastavljena u 11.06h

14 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Ustanite, molim. Izvolite sestiti.

15 SUDIJA PARKER: [simultani prevod] Gospodine Đurđić?

16 G. ĐURĐIĆ: Hvala, časni Sude.

17 P: Gospodine Abrahams, stali smo kod ovog Vašeg pisma 20. jula 1998.
18 godine. Da li sam u pravu, kada pogledate sadržaj ovog pisma, da u njemu ne
19 ukazujete na bilo koji zločin na kim /sic/ da su izvršile snage Jugoslavije ili
20 Srbije?

21 O: Ovo pismo obaveštava vojsku o tome da mi sprovodimo istragu i mi
22 tražimo njihov doprinos ili informacije u procesu pribavljanja informacija.

23 P: Vi, u ovoj od... od jednoj od tačaka, kažete, nap...napisali ste: "Možete
24 li da nam dostavite bilo kakav vojni izveštaj u vezi s akcijama vojske na...
25 vojske na Kosovu od januara 1998. godine?"

26

27

28

29

30

1 Da li sam u pravu da Vi niste očekivali da dobijete ovakav izveštaj i da
2 Vam to ne bi do...dostavila ni jedna vojska u drugoj državi, od koje bi tako nešto
3 tražili?

4 O: Bio je moj posao i moja odgovornost da postavljam pitanja, a njihov
5 posao je bio da odgovore ili da ne odgovore na njih. Mi smo im pružili priliku
6 da nam dostave informacije, oni nisu prihvatili tu mogućnost.

7 P: Hvala. A da li posedujemo neki dokaz da ste ovakve informacije
8 tražili i dobili od NATO-a, na primer, ili od OVK, u ovom periodu 1998., 1999.?

9 O: Ovakva pisma nemam. U pogledu NATO-a, moje kolege su bili istraživači
10 u sklopu istraga o ponašanju NATO-a i poštovanju NATO-ova /?od strane NATO-a/
11 međunarodnih pravila u toku vazdušne kampanje. Tako da bih morao njima da
12 postavim pitanja o informacijama koje imaju u pogledu NATO-a. Što se tiče OVK,
13 koliko je meni poznato, nismo slali zvanična pisma, ali bilo je nekakvih
14 komunikacija.

15 P: Hvala. A, u ovim vašim izveštajima, koja ste Vi pisali, bez obzira da
16 l' ste bili istraživač ili ne, da li imaju dokazi ti sadržani, o obraćanju NATO-
17 a i traženju bilo kakvih izveštaja i informacija, i da ste dobili takve
18 informacije?

19 O: Nemam pisma NATO-u u svom posedu, ne znam da li su ih slali;
20 međutim, moje kolege bile bi odgovorne za to.

21 P: Hvala.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. ĐURĐIĆ: Ja bi' molio da dobijemo na ekran dokument po 65ter listi,
2 00534.

3 P: Gospodine Abrahams, da li sam u pravu da je ovo pismo koje ste 12.
4 jula 1996. godine uputili ministru unutrašnjih poslova Savezne Republike
5 Jugoslavije, Jokanoviću, sa željom da s njim razgovarate o nedavnim pojavama
6 terorističkog nasilja nad policajcima, stanju ljudskih prava i gledištima
7 ministarstva o budućnosti regije?

8 O: Tačno. Ja sam to pismo poslao ministru Jokanoviću, kao i drugim
9 zvaničnicima u Beogradu.

10 P: Hvala.

11 G. ĐURĐIĆ: Molim Vas da se ovaj dokazni predmet usvoji u spis.

12 SUDIJA PARKER: [simultani prevod] Biće usvojen.

13 SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti dokazni predmet D00097, časni
14 Sude.

15 G. ĐURĐIĆ: Ja bi' Vas zamolio sad, ako možemo da dobijemo dokument broj,
16 po 65ter listi, 00533?

17 P: Gospodine Abrahams, da li sam u pravu da je ovo pismo od 12. jula,
18 ste Vi uputili gospodinu Miroviću i da molite da Vam se organizuje sastanak sa
19 gospodinom Zoranom Sokolovićem, ministrom unutrašnjih poslova Republike Srbije;
20 ministrom za ljudska prava, gospođom Margit Savović; ministrom unutrašnjih
21 poslova Savezne Republike Jugoslavije, Vukašinom Jokanovićem; i predstavnikom za
22 izbeglice, gospođom Bratislavom Morinom, a želite razgovor u vezi nedavnih
23 pojava terorističkog nasilja u situaciji vezanoj za ljudska prava, problemima
24 srpskih izbeglica i gledištima Vlade o budućnosti regije?

25

26

27

28

29

30

1 O: Tačno. I dodao bih da u ovom pismu ima jedan red koji ne bih danas
2 napisao i mi smo kasnije promenili tu formulaciju.

3 P: Hvala. Da li nam možete reći, gospodine Abrahams, kada ste bili u
4 Gornjem Obrinju 29. septembra 1998. godine, da li je selo bilo u rukama srpskih
5 snaga ili ne?

6 O: Srpske snage napustile su to područje, područje Obrinje i Drenice,
7 ako ne grešim, to je bilo do 27., možda 26., morao bih da proverim tačan datum.
8 Dakle, u vreme kada smo mi ušli u selo, oni više nisu bili tamo.

9 P: Hvala.

10 G. ĐURĐIĆ: Molim Vas, dokazni predmet P750, do... da... 750, nisam pogrešio.
11 Usvojen dokaz.

12 SUDIJA PARKER: [simultani prevod] Da li hoćete da se ovo poslednje pismo
13 uvrsti u spis? Pismo koje je poslato gospodinu Miroviću?

14 G. ĐURĐIĆ. Hvala, časni Sude. Želim da se usvoji u spis.

15 SUDIJA PARKER: [simultani prevod] Biće usvojeno.

16 SEKRETAR: [simultani prevod] Dokument čiji je broj 65ter 00533 dobiće
17 broj D00098.

18 G. ĐURĐIĆ:

19 P: Gospodine Abrahams, da li nam možete reć' šta vidimo na ovoj slici?

20 O: Ovo je telo jednog od članova porodice Delijaj.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Osoba koja je ubijena u Gornjem Obrinju.

2 P: Hvala. Ja Vas pitam šta vidite na slici. Da li sam u pravu da vidite
3 jedno telo na zemlji?

4 O: Vidim čitavo telo i takođe vidim glavu i ramena drugog tela.

5 P: Slažem se. Vi nam rekoste da je... da se ova tela nalaze na... u suvom
6 rečnom koritu. Na osnovu čega mi možemo to da zaključimo?

7 O: Taj zaključak zasniva se na mojim ličnim opservacijama.

8 P: Hvala. Ako ne grešim, Vi ste nam rekli da je u ovom rečnom koritu
9 bilo sedam tela. Da li sam u pravu?

10 O: Možda je to pitanje prevoda, ali ja ne bih rekao da je to rečno
11 korito, već više jarak. Međutim, što se tiče broja, bilo je, koliko se sećam,
12 sedam leševa. Ali svakako da taj broj postoji u izveštaju.

13 P: Hvala, gospodin Abrahams, moguće da je i jarak ili rečno korito,
14 prevod je takav, a ja čitam po prevodu, al' nije bitno. Mene drugo interesuje.
15 Vi, kao istražitelj, obučeni istražitelj *Human Rights Watch*-a, zašto niste
16 napravili jednu fotografiju da vidimo svih sedam tela?

17 O: Postoje fotografije drugih leševa i mnoge od njih su u izveštaju.
18 Postoje takođe fotografije koje nisu odštampane i unete u izveštaj.

19 P: Gospodine Abrahams, moje pitanje za Vas je bilo - kao istražitelj i
20 to obučeni istražitelj, pretendujete da Vaša istraživanja imaju jaku dokaznu
21 snagu - naveli ste u izveštaju da ima sedam tela u ov... u ovoj jaruzi, a nemamo
22 snimak šireg lica mesta da vidimo ta tela.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Ne... ne pitam Vas za pojedinačne snimke, nego da vidimo na jednom snimku zašto
2 to... Kao istražitelju, valjda su Vam to rekli, treba da bude slika svih tela, pa
3 da se onda ide ka pojedinačnim.

4 O: Moram da proverim naše video arhive, da bih mogao da Vam kažem tačno
5 šta smo fotografisali. Međutim, sećam se da je na tom području, da je to bilo
6 dosta veliko područje. Mesto zločina, ako možemo tako da ga nazovemo, od prve
7 žrtve do poslednje podrazumevalo je razdaljinu od barem 30 metara, a sam jarak
8 bio je dug barem deset metara, u šumskom području. Dakle, bilo bi teško da se
9 fotografiše čitavo mesto zločina. Ipak, možda smo to i učinili, morao bih da
10 proverim evidenciju da bih mogao da Vam kažem da li je to bio slučaj ili ne.

11 P: Hvala. A složićete se sa mnom da takvu fotografiju mi juče i danas
12 nismo videli, gde bi bilo šire lice mesta fotografisano?

13 O: Fotografije koje prikazuju čitavo mesto zločina, ne, nismo ih videli
14 juče ni danas.

15 P: Hvala. Gospodine Abrahams, još jedna stvar. Meni se čini da je s Vama
16 tada bio prisutan profesionalni fotograf *New York Times*-a, zaboravio sam mu ime,
17 ovde ga ima sigurno u papirima. Da li sam u pravu?

18 O: Tačno. Wade Goddard.

19 P: Hvala.

20 G. ĐURĐIĆ: Ja bi' molio, ako možemo da dobijemo dokazni predmet P751?
21 Hvala.

22 P: Gospodine Abrahams, 'oćete mi reći šta vidimo na ovoj fotografiji?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Ovo je dete iz porodice Delijaj, koje smo videli. Fotografisao ga je
2 moj kolega Peter Bouckaert, u šumi izvan Obrinja.

3 P: Kada je, ovaj, napravljena ova fotografija?

4 O: Na dan kada smo stigli i videli leševe. Mislím da je to bio 27.
5 septembar 1998.

6 P: Dvadeset sedmi?

7 O: Dvadeset deveti.

8 P: Dva'est deveti, da. U redu je ako je 29. Dobro, ispravljeno.

9 Da li Vi vidite neku povredu na... na... na ovom telu, gospodine Abrahams?

10 O: Na osnovu ove fotografije ne mogu da Vam dam odgovor. Ne vidim ozlede
11 na ovoj fotografiji i ne mogu da se setim. Morao bih da proverim beleške da bih
12 mogao da Vam kažem da li je ta osoba imala ozlede. Međutim, s obzirom da osoba
13 nije više bila živa, sigurno da je bilo nekih povreda, ali ne mogu sad tačno da
14 se setim kakvih.

15 P: Hvala. Gospodine Abrahams, ni ovde ne vidimo šire lice mesta. Da li
16 sam u pravu?

17 O: Ova fotografija fokusirana je na jedan leš.

18 P: Niste odgovorili ni... na pitanje, ali hvala. Ako me sećanje ne vara -
19 a ispravite me, možda grešim - rekli ste da ste u Gornjem Obrinju videli i neka
20 tela koja su sakaćena. Da li sam u pravu?

21 O: Tačno je.

22 P: Da li smo mi videli juče ili danas fotografije tih tela?

23 O: Ne znam u ovom trenutku, morao bih da proverim u izveštaju koja tačno
24 tela su sakaćena i koje smo fotografisali.

25

26

27

28

29

30

1 Te informacije su u izveštaju.

2 P: Gospodine Abrahams, molim Vas odgovarajte mi na pitanja da bi brže
3 išli. Moje pitanje je bilo konkretno. Da li smo juče ili danas videli
4 fotografiju osakaćenih tela na suđenju?

5 O: Možda.

6 P: Možda?

7 O: Možda, da.

8 P: Da li bi mo... 'oćemo... Dobro, sve ćemo fotografije preći. Da li na
9 ovom... ovoj fotografiji ima sakaće /sic/?

10 O: Ne znam, ne vidim to na ovoj slici, ali to je moguće. Moram da
11 proverim u izveštaju. Ne sećam se povreda svake od žrtava.

12 P: Gospodine Abrahams, ja ne znam je li loš prevod ili Vi nećete ni da
13 me razumete, ali mislim da je u transkriptu dobro... dobro prevedeno, moja
14 pitanja. Da li ste juče i danas na fotografijama koje smo videli - znači,
15 Tužilaštvo koje Vam je pokazalo...lo - da li smo videli fotografije sa sakaćenim
16 telima? Znači, konkretno je pitanje. "Video sam" - "Nisam video". A i govorim o
17 Gornjem Obrinju, znači ne o drugim fotografijama, samo o fotografijama za Gornje
18 Obrinje, koje smo videli.

19 O: Neka od tela prikazana na ovim fotografijama možda su sakaćena, ne
20 znam. Povrede, sakaćenja ne vide se, ja ih ne vidim na osnovu ovih fotografija.

21 P: Hvala, gospodine Abrahams.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

- 1 G. ĐURĐIĆ: Da li možemo da dobijemo dokazni predmet P752?
- 2 P: Šta vidimo na ovoj fotografiji?
- 3 O: Ovo je jedan seljak iz sela Pločica i on stoji ispred svog spaljenog
4 skladišta za hranu.
- 5 P: Da li nam možete reći od čega je ova kuća napravljena?
- 6 O: Pa, krov je očigledno od drveta i od crepova, a zidovi - sudeći po
7 fotografiji - izgledaju kao neka vrsta kamena i tankog maltera sa drvenim
8 okvirima.
- 9 P: Hvala. Da li vidimo još neki objekat u ovom selu, za koji Vi kažete
10 da je bilo... da su... da je bilo znatno oštećeno?
- 11 O: Ne.
- 12 P: Hvala. Vi ste nam juče rekli da ste videli plastičnu fa... flašu od
13 brs... od benzina, tu. Da li ste fotografisali tu plastičnu flašu?
- 14 O: Da, mislim da jesam, ali morao bih da proverim našu foto-arhivu, da
15 bih proverio i potvrdio, ali mislim da jesam.
- 16 P: Hvala. A da li se slažete sa mnom da takvu fotografiju niste ni juče
17 ni danas videli u ovom Sudu?
- 18 O: Da, slažem se.
- 19 P: Hvala. A da li sam u pravu da ste tu videli i praznu kutiju od
20 metaka?
- 21 O: To je bila prazna kutija od municije i verujem da je ona sadržavala
22 minobacačke granate, ali nisam sasvim siguran. To je najbolje što mogu da kažem
23 po svom sećanju. Čini mi se da se sećam da je i jedan minobacač bio pored te
24 kutije.
- 25 P: Hvala. I da li se slažete da takvu fotografiju, te kutije, nismo
26 videli juče i danas na suđenju?
- 27
- 28
- 29
- 30

1 O: Da, slažem se.

2 P: Hvala. Da li posedujete ijedan dokaz da su srpske, jugoslovenske
3 vlasti primile izveštaj *Human Rights Watch*-a pod nazivom "Nedelja terora u
4 Drenici"?

5 O: Samo da proverim da li sam razumeo. Mislite, da li imam potvrdu da su
6 oni primili primerke tog izveštaja? Je li to Vaše pitanje?

7 P: Da, da, da.

8 O: Nije mi poznato da postoje bilo kakve informacije o tome. Mada, znam
9 da sam dao niz intervjuja raznim medijima na engleskom, albanskom i srpskom
10 jeziku, tako da je taj izveštaj bio naširoko... o tome je bilo izveštavano u
11 medijima. A događaj u Obrinju bio je, opet, itekako predmet publiciteta. To je
12 bilo na kraju kampanje i to je dovelo do niza diplomatskih aktivnosti, što je
13 opet rezultiralo stvaranjem jedne diplomatske misije, a naši stavovi o tom
14 incidentu, kao i dokumenta, bili su objavljeni u medijima, tako da sam ja uvek
15 bio uveren da srpska javnost i Vlada znaju za ono što smo mi tamo utvrdili.

16 A takođe se sećam i medijskih izveštaja na *RTS*-u, to je bio zvanični,
17 državni medij, gde se direktno pobijalo ono što smo mi tvrdili i govorilo se da
18 su ti leševi ili bar leš jedne od žrtava, žrtve koja je imala 18 meseci, po
19 imenu Valmir, koliko se sećam, u stvari bila lutka, a ne leš deteta.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Sećam se toga sasvim jasno, da su oni držali lutku u rukama i rekli: "Evo, *Human*
2 *Rights Watch*, ova organizacija tvrdi da je ovo bila žrtva.", tako da je to
3 definitivno nešto o čemu se izveštavalo u državnim medijima.

4 P: Gospodine Abrahams, ne želim da Vas prekidam dok dajete odgovor, ali
5 molim Vas da mi odgovarate na pitanje što kraće možete, jer vreme nam je ipak
6 ograničeno.

7 Da li ste, svedočeci u predmetu *Milošević*, u predmetu *Milutinović* i u
8 ova dva dana, videli ijedan dokaz da je... Vam je... da je pokazalo Tužilaštvo da je
9 ovaj izveštaj koji smo... o kome govorimo, znači "Nedelja terora u Zenici"
10 /?"Nedelja terora u Drenici"/, primila srpska ili jugoslovenska Vlada?

11 O: Da je to poslato, da. A da je primljeno, to ne.

12 P: Ja ne znam, al' mislim da je prevod odličan. Moje pitanje je bilo:
13 Gospodine Abrahams, u predmetu *Milošević*, znači, u predmetu *Milutinović*, i u ova
14 dva dana, da li Vam je Tužilaštvo pokazalo dokaz da je srpska ili jugoslovenska
15 Vlada primila Vaš izveštaj "Nedelja terora u Drenici"?

16 O: Ne.

17 P: Hvala.

18 G. ĐURĐIĆ: Molim Vas, ako možemo da dobijemo dokazni predmet P754,
19 stranu pet.

20 P: Gosodine Abrahams, da li prepoznajete ovu fotografiju?

21 O: Da, da.

22 P: Čini mi se da ste rekli da ste je Vi pravili?

23 O: Tako je.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: I čini mi se da ste rekli da je to bilo u februaru 1999. godine?
2 O: Tako je.
3 P: Hvala. Da li nam možete reći o kom selu se ovde radi?
4 O: Lođa /Lodja/.
5 P: Hvala. Da li nam možete reći koliko ima kuća u selu Lođa?
6 O: Ne mogu Vam tačno reći, sećam se otprilike 35, možda malo više, čini
7 mi se da je malo više od toga, ali ne znam tačan broj.
8 P: Hvala. Da li se slažete da ne posedujemo, opet, fotografiju šireg
9 lica mesta gde bi se vidil... videlo selo Lođa?
10 O: Imam puno fotografija Lođe, a ova fotografija prikazuje samo dve
11 kuće.
12 P: Hvala. Da li Vam je poznato koliko je srpskih kuća bilo u selu Lođa,
13 1999. godine u februaru, kad ste Vi ovo slikali?
14 O: Šta mislite pod tim "srpskih kuća"?
15 P: Pa, koliko... malopre ste rekli kol'ko ima kuća, znači, ne mislim na
16 objekte, mislim na... na domaćinstva.
17 O: Izvinjavam se, nisam razumeo pitanje.
18 P: Koliko je u selu Lođa, na primer, bilo albanskih kuća, znači,
19 pripadnika nac... etničke grupe Albanaca?
20 O: Ne znam tačan nacionalni sastav stanovništva Lođe, ali ja sam shvatio
21 da je to bilo pretežno, ukoliko ne i isključivo, selo naseljeno etničkim
22 Albancima.
23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Hvala. A da li ste uopšte mo... o... pokušali da utvrdite, kad ste bili u
2 februaru, da li u tom selu ima srpskog stanovništva?

3 O: U februaru 1999. ovo selo bilo je nenaseljeno.

4 P: Hvala. Pa kako onda znate da su na fot... ko... čije kuće su na
5 fotografijama? Da l' su pripadale srpskom entitetu, pripadnicima srpskog
6 entiteta ili... ili... ili albanskog?

7 O: Prvi put smo pokušali da uđemo u Lođu u septembru 1998. i bili smo
8 odbijeni. Želeli smo da odemo tamo i da razgovaramo sa pojedincima za koje smo
9 verovali da su po nacionalnosti Albanci, etnički Albanci, koji su živeli u Lođi.
10 Međutim, srpska policija nam nije dozvolila da uđemo u Lođu. Oni su zauzeli
11 jedno domaćinstvo ili neki objekat, zgradu, koji se nalazio na ivici sela. I ja
12 sam na osnovu toga verovao i mislio da u tom selu pretežno, ako ne i isključivo,
13 žive etnički Albanci.

14 P: Gospodine Abrahams, opet mi opširno odgovarate, ali ne na postavljeno
15 pitanje. Pitanje je bilo kako ste znali, kad ste bili u februaru i slikali ove
16 kuće, kome... kom entitetu su... pripadnicima kog entiteta su bili vlasnici tih
17 kuća?

18 SUDIJA PARKER: [simultani prevod] Gospodine Đurđiću, na to pitanje ste
19 dobili odgovor. To možda nije bio odgovor koji ste očekivali da dobijete, ili
20 nije bio onoliko direktan koliko ste Vi očekivali, ali ipak je odgovoreno na to
21 pitanje. A odgovor glasi da, na osnovu toga da nekoliko meseci ranije pristup
22 ovom selu nije bio dozvoljen i da je srpska policija privremeno zauzela jednu
23 kuću i sprečila ove ljude da uđu u selo, s obzirom na te okolnosti i na
24 razaranje sela, svedok je zaključio da je u selu u potpunosti ili pretežno
25 živelo albansko stanovništvo, da su to bila albanska domaćinstva. On ne može
26 dalje da o tome govori. To je njegovo svedočenje.

27
28
29
30

1 To je možda tačno, a možda je i pogrešno.

2 G. ĐURĐIĆ: Hvala. Idem dalje, časni Sude.

3 P: Da li znate, gospodine Abrahams, kada su počele borbe u Lođi?

4 O: Ne tačno. Ali, mislim otprilike u julu 1998., da je tad bilo većih
5 borbi. Svakako je pre toga bilo nekih incidenata sa elementima nasilja u Peći i
6 okolini i pre toga.

7 P: Hvala. U pravu ste da je... u julu su počele operacije. A da li Vam je
8 neko - izvinjavam se - da li Vam je neko od lica kojim... koje ste intervjuisali,
9 rekao da je OVK napala, u selu Lođi, kuću porodice Ujošević, 06. jula 1998.
10 godine?

11 O: Ta konkretna tvrdnja mi nije poznata.

12 P: Hvala. A da li Vam je poznato da su... da je više policajaca srpskih
13 povređeno, a dvojca da su oteta od strane Oslobodilačke vojske Kosova, u julu
14 1998. godine?

15 O: Znao sam da su u to vreme postojala neprijateljstva, ali nisam znao...
16 morao bih da proverim svoju dokumentaciju kako bih mogao da odgovorim na Vaše
17 pitanje da li sam znao te pojedinosti, vezane za neprijateljstva.

18 P: Hvala, gospodine Abrahams, ali nije pojednost da je Lođa zauzeta od
19 strane OVK početkom jula 1998. godine.

20 O: Ne, to je tačno i OVK jeste zauzela Lođu, a onda je bila operacija da
21 se Lođa povrati. Lođa je prilično blizu Peći i moglo bi se reći da je to u nekom
22 smislu predgrađe Peći i nema sumnje da su vlasti bile veoma zabrinute zbog te
23 akcije OVK i zatim su preduzeli korake da ponovo preuzmu kontrolu nad Lođom.

24 P: Hvala. A da li ste čuli - kasnije, sigurno niste, a možda i tada - da
25 je operacija Lođa se smatra jednim od najvećih uspeha Oslobodilačke vojske
26 Kosova, tokom 1998. godine i 1999.?

27

28

29

30

1 O: Ta tvrdnja mi nije poznata.

2 P: Hvala. Dobro, ali kao poznavalac i ekspert ovih prostora u zadnjih 15
3 godina, da li ste možda, u... u zadnjih sedam-osam godina, čitali neke publikacije
4 koje opisuju ovaj period o kome smo govorili - jul mesec u Lođi, 1998. godine?

5 O: Konkretno u vezi sa Lođom nije mi poznat nikakav materijal, ali
6 naravno jesam pratio i i dalje pratim različite publikacije i istraživanja koji
7 se odnose na sukob na Kosovu.

8 P: Hvala. A da li Vam je poznato ime Tahir Zemaj?

9 O: Da, da, poznato mi je.

10 P: A da li ste možda pročitali knjigu "Tako je govorio Tahir Zemaj"?

11 O: Nije mi poznata ta knjiga.

12 P: Hvala. A da li Vam je poznato da je Tahir Zemaj učestvovao u
13 operaciji Lođa u julu 1998. godine?

14 O: Nisam za to čuo ranije.

15 P: A da li ste čuli da je gospodin Haradinaj učestvovao u ovoj
16 operaciji?

17 O: Nisam čuo ni za učešće gospodina Haradinaja, ali on je, naravno, bio
18 komandant na tom području, tako da me to ne bi iznenadilo.

19 P: Hvala, gospodine Abrahams.

20 G. ĐURĐIĆ: Da li bi mogli da dobijemo dokument D002-6040 na ekran? Molim
21 Vas, red... ne, ne, sledeću stranu. Dobro.

22 P: Gospodine Abrahams, kada ste bili u februaru 1999. godine u Lođi i
23 kad ste išli kroz nju, da li ste videli možda ovakve rovove?

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA PARKER: [simultani prevod] Gospođice Kravetz, izvolite?

2 GĐA KRAVETZ: [simultani prevod] Časni Sude, možda grešim, ali mislim da
3 ovaj dokument nije bio na spisku dokaznih predmeta mog cenjenog kolege, dokaznih
4 predmeta koji će biti upotrebljeni sa ovim svedokom. Znam da su razne *e-mail*
5 poruke poslate, prilično kasno, ali nisam videla ovaj konkretan dokument naveden
6 na njihovom spisku.

7 SUDIJA PARKER: [simultani prevod] To je svakako dokument koji smo mi već
8 videli do sada, gospođu Kravetz, u toku prethodnog svedočenja.

9 Molim nastavite, gospodine Đurđiću.

10 G. ĐURĐIĆ: Hvala. Gospođu Kravetz, dostavili smo Vam dopunski *notice*,
11 gde su, ovaj, dva nova... stara dokumenta koja su već viđena, ali, ovaj,
12 obavesta...obavestili da koristi...

13 P: Da li se sećate mog pitanja, gospodine Abrahams?

14 O: Ne sećam se da sam video robove u Lođi, ali svakako je moguće da ih
15 je tamo bilo.

16 P: Hvala.

17 G. ĐURĐIĆ: Molim Vas, ako možemo da dobijemo sledeću stranu. Dalje,
18 dalje, molim. Nije ta, dalje. Ne, u stvari i ovoga /nerazgovetno/.

19 Da li možemo da dobijemo D002-6044, molim Vas, mesto ovog dokaznog
20 predmeta, kao novi? Sledeću stranu, molim. Dalje, ne, dalje, nećemo ni tu.
21 Dalje, molim Vas, kuća, sledeću fotografiju da li mogu da dobijem?

22 P: Da li ste, gospodine Abrahams, kad ste bili, možda videli ovu kuću u
23 selu Lođa?

24 O: Ne sećam se.

25 P: Dobro, hvala.

26

27

28

29

30

1 G. ĐURĐIĆ: Da li možemo da dobijemo dokazni predmet P754, stranu 7?

2 P: Gospodine Abrahams, da li možete da nam kažete kad je došlo do
3 oštećenja ovih kuća?

4 O: Morao bih da proverim svoje beleške da bih odgovorio na to pitanje.
5 Ova fotografija je snimljena februara 1999., tako da verujem da je do toga došlo
6 u januaru ili februaru te godine, ali me sećanje baš ne služi, tako da bih morao
7 da proverim svoju dokumentaciju.

8 P: A o kom selu se ovde radi, možete li nam reći?

9 O: To je na periferiji Suve Reke, grada Suva Reka.

10 P: Da, i selo se zove Reštani, da li sam u pravu?

11 O: Mislim da je tako, morao bih da proverim kako bih bio siguran, ali
12 mislim da je to tačno.

13 P: Da li ste dobili od lica koje ste inter...intervjuisali informacije da
14 su oko Reštana vođene borbe tokom leta 1998. godine?

15 O: Bilo je borbi i tu i u Lođi. I ja to ni u kom smislu ne poričem, da
16 je bilo tih borbi. Tu se vodio oružani sukob, on je bio u toku i to u svim
17 delovima Kosova.

18 P: Hvala. Da li možete da isključite mogućnost da su... da je do ovih
19 oštećenja došlo u toku oružanih sukoba između OVK i srpskih snaga?

20 O: U slučaju Lođe, mi smo došli do zaključka da možemo da odbacimo tu
21 mogućnost. Meni je razaranje u Lođi izgledalo kao nešto što je sistematski
22 sprovedeno, a ne kao posledica borbi. Da budem precizniji, u mnogim od kuća
23 jedan od potpornih stubova je bio srušen, što je imalo za posledicu da se gornji
24 sprat sruši.

25

26

27

28

29

30

1 I to smo videli u mnogim objektima i nama je to izgledalo kao da je namerno
2 srušeno nekakvim teškim mašinama, a ne da je to bila posledica borbi.

3 P: Hvala. Da li smo videli to što ste nam sad ispričali na nekoj od
4 fotografija? Za Lođu?

5 O: Da.

6 P: Da potporni stub je, ovaj, pao i da je kuća na taj način urušena? To
7 smo videli na nekoj od fotografija?

8 O: Da.

9 P: I Vi ste stručnjak za statiku, da možete takav zaključak da donesete?

10 O: Došao sam do tog zaključka na osnovu svojih zapažanja.

11 P: Hvala. Al' ovde smo kod Reštana, pa ste se Vi vratili na Lođu. Kakva
12 /sic/ su Vaši zaključci u vezi Reštana?

13 SUDIJA PARKER: [simultani prevod] Vi ste ponovo pomenuli Lođu, ja
14 mislim. Mi smo govorili o Reštanima. Dakle, to je nebitno.

15 G. ĐURĐIĆ: Časni Sude, ja sam pogledô -

16 SUDIJA PARKER: [simultani prevod] Sada prelazite na Reštane.

17 G. ĐURĐIĆ: Već je... već je bila reč o Reštanima, ali je gospodin
18 Ah...Abrahams u svom odgovoru počeo da priča, ovaj, o Lođi i ja sam mu dostavio...
19 Al' nije bitno sad, u pogledu Rešt... da se vratimo na Reštane.

20 SVEDOK: [simultani prevod] Moram da se oslonim na svoje beleške i
21 izveštaj da bih mogao detaljno da odgovorim na Vaše pitanje, jer ne znam detalje
22 vezane za Reštane. Međutim, sećam se da sam došao do zaključka da su te kuće
23 namerno zapaljene iznutra i ne sećam se da sam video bilo kakve forenzičke
24 dokaze o borbama, poput tragova od metaka na spoljnim zidovima, ili rovove ili
25 druge pokazatelje vojnih aktivnosti.

26

27

28

29

30

1 Sećam se da sam video tragove paljenja na unutrašnjosti kuća, zatim razaranje
2 drvenih krovova, dok su zidovi i dimnjaci još uvek stajali i zbog toga sam
3 zaključio da je vatra zapaljena iznutra.

4 G. ĐURĐIĆ:

5 P: Gospodine Abrahams, ova slika je napravljena najmanje pet meseci
6 posle događaja a, kol'ko vidim, na ovoj kući koja nema krov postoji i veš koji
7 se suši. U njoj su... u njoj neko očigledno obavlja neke aktivnosti. Znači da je u
8 vreme slikanja lice mesta bilo očigledno promenjeno. I da ne... pa zašto bi moralo
9 da bude municije, valjda bi... je neko očistio to, ako je bilo borbi, za šest
10 meseci?

11 O: Morao bih da proverim svoju dokumentaciju da bih prihvatio Vašu
12 tvrdnju da je ova fotografija snimljena barem pet meseci nakon incidenta.

13 P: Dobro. Hvala.

14 G. ĐURĐIĆ: Ja bi' molio sad stranu 8 istog ovog dokaznog predmeta.

15 P: Gospodine Abrahams, šta vidimo na ovoj slici?

16 O: Ovo je uništena džamija na području Drenice.

17 P: Hvala. 'Oćete li nam precizno reći šta vidimo, šta je uništeno na
18 džamiji?

19 O: Na osnovu ove fotografije, to je vrh minareta i krov objekta.

20 P: Da li nam možete reći kada je došlo do oštećenja na džamiji?

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Morao bih da proverim svoju dokumentaciju, međutim, sećam se da je to
2 bilo tokom ofanzive u septembru 1998. godine.

3 P: O kom mestu se radi, molim Vas?

4 O: Tačno mesto je... zapravo, nisam siguran, to je na području Drenice,
5 oko sela Obrinje, Obrinje-Golubovac-Likovac. Verujem Drenovac, ali ne mogu tačno
6 da Vam kažem. Međutim, mogu da Vam pribavim tu informaciju.

7 P: Gospodine Abrahams, kao ozbiljnog istraživača *Human Rights Watch*-a,
8 Vas pitam kako je moguće da napravite fotografiju a da niste naznačili o kom
9 mestu se radi, kada je snimljena ta fotografija, nego sada morate Vi da... da... da
10 se prisećate toga.

11 O: Sve te informacije o lokalitetu i datumu nalaze se u mom izveštaju.

12 P: Hvala. Juče ste nam rekli... Odnosno, da se vratimo samo na o...ovu sliku
13 još.

14 Da li je neki drugi objekat oštećen na slici, sem ovog što ste rekli?
15 A da se vidi, normalno.

16 O: Ne.

17 P: Hvala. Da li možete da isključite mogućnost da je na ovoj džamiji u
18 vreme oštećenja bila neka vatrena tačka?

19 O: Vatrena tačka u samoj džamiji?

20 P: I u džamiji i na džamiji.

21 O: Morao bih da proverim svoje dokumente da bih mogao da dam tačan
22 odgovor, međutim, ne znam za bilo kakva svedočenja osoba sa kojim sam ja
23 razgovarao o pucanju iz džamije ili iz blizine džamije.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Hvala. Gospodine Abrahams, juče ste nam rekli da ste obavili razgovor
2 sa licem koje je preživelo stradanje u rečnom koritu u Beloj Crkvi. Da li sam u
3 pravu?

4 O: Tačno.

5 P: U pitanju je događaj iz 1999. godine, kada je već počelo
6 bombardovanje Kosova i Metohije, da li sam u pravu? Odnosno, Srbije.

7 O: Tačno.

8 P: Hvala. I, Vi ste nam rekli da je to lice imalo ranu na ramenu od
9 projektila ili metka?

10 O: Tačno.

11 P: Hvala. Da li sam u pravu da se ovaj razgovor obavljao ili u Albaniji
12 ili u Makedoniji, ne znam tačno da li možete da mi kažete precizno?

13 O: To je bilo u severnoj Albaniji, u Kukesu.

14 P: Hvala što ste mi pomogli. Da li sam u pravu da ste Vi odveli ovo lice
15 kod lekara da mu se izvadi taj projektil?

16 O: To je tačno. Mi smo pomogli toj osobi da dođe do Tirane, gde mu je
17 pružena zdravstvena nega.

18 P: Hvala. A da li ste, kao istraživač, slikali to lice sa ran... sa ranom
19 koju je imalo dok ste razgovarali sa njim?

20 O: Morao bih da proverim dokumentaciju da bih mogao tačno da Vam
21 odgovorim. Međutim, vrlo dobro se sećam toga da se ta osoba izuzetno plašila. On
22 je bio zabrinut za svoju bezbednost, s obzirom da je bio preživeli svedok
23 ozbiljnog zločina i zbog toga je bio obazriv u pogledu obelodanjivanja njegovog
24 identiteta u to vreme.

25

26

27

28

29

30

1 P: Hvala. Doći ćemo i do tome /sic/, Vi ste čak i 2002. godine u
2 razgovoru sa Tužilaštvom se pozivali od... na Pravilo o postupku i dokazima 70.
3 Ali, ovo je sad bilo... znači, nije... nije bilo razgovora. Vi ste videli lice koje
4 je ranjeno i s Vama razgovara i vodite ga kod lekara. Da li ste videli takvu
5 fotografiju, pošto kaže ne sećate se tog lica o kome govorimo, ranjenog, juče
6 ili danas na suđenju?

7 O: Ne.

8 P: Hvala. A, recite mi, da li ste od lekara koji mu je obradio ranu,
9 operisao i... uzeli neku medicinsku dokumentaciju o vrsti, težini povrede, opisa
10 povrede?

11 O: Ne.

12 P: Hvala. Rekli ste nam da ste nakon prestanka neprijateljstava 1999.
13 godine otišli na Kosovo i Metohiju. Da li nam možete reći kada ste otišli?

14 O: Prvi put sam otišao na Kosovo nakon neprijateljstava u julu 1999.

15 P: Hvala. Da li se sećate koliko ste vremena proveli u julu, 1999.
16 godine?

17 O: Tokom tog putovanja, bio sam nekih tri nedelje i ponovo sam se vratio
18 u novembru te godine.

19 P: Hvala. Da li se sećate da li ste bili sami julu 1999. godine ili ste
20 imali još nekog kolegu koji je bio sa Vama?

21 O: Negde od jula 1999. godine i tokom ostatka godine mi smo gotovo
22 neprestano bili prisutni na Kosovu. To je bila jedna mala kancelarija u kojoj je
23 radio moj kolega Benjamin Ward. Pored toga, neki drugi kolege, poput Martine
24 Vandenberg, koje je vodila istragu o slučajevima silovanja, došli su u to vreme
25 na Kosovo.

26

27

28

29

30

1 P: Hvala. Mogu da zaključim da ste sami tada došli, a da ste ove druge
2 ljude zatekli na Kosovu i Metohiji?

3 O: Tačno.

4 P: A u novembru mesecu 1999. godine koliko ste vremena boravili?

5 O: Otprilike tri nedelje.

6 P: Hvala. Da li mi možete reći sa koliko lica ste Vi lično razgovarali u
7 julu 1999. godine, kada ste boravili tri nedelje?

8 O: Tačan broj je u mojim dokumentima i bazi podataka, vezano za
9 razgovore koje smo vodili, ali definitivno najmanje 50.

10 P: Vi, lično? Molim Vas, samo Vas... mene interesuje lično Vi, a ne svi
11 radnici, odnosno službenici koji su bili na Kosovu. Da li ste Vi lično obavili
12 tih 50, sad što ste naveli, razgovora?

13 O: Morao bih da proverim u dati /?bazi/ podataka, ona je pristupačna, i
14 zatim ću moći da Vam dam tačan broj. Međutim, da, verujem da je to bilo
15 otprilike 50, rekao bih.

16 P: Hvala. A koliko ste lično obavili razgovora u novembru 1999. godine?

17 O: Ne znam tačan broj, manje od toga. Zato što u novembru 1999. godine
18 ja sam se više usredsredio na jedan događaj, konkretno ubistva u zatvoru
19 "Dubrava". Takođe, tokom tog perioda, usredsredio sam se na zlostavljanja nad
20 Srbima koje su počinjavali Albanci.

21 P: Hvala. A recite mi, molim Vas, Vi ste bili u februaru 1999. godine na
22 Kosovu i Metohiji kad su ove, ovaj, fotografije napravljene. Koliko ste tad
23 vremena proveli?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Ponovo, tačni datumi su pristupačni, međutim, koliko se sećam, to bi
2 bilo nekih dve nedelje.

3 P: Hvala. I sa koliko ljudi ste tada obavili razgovor?

4 O: Morao bih da proverim svoju dokumentaciju da bih Vam odgovorio.

5 P: Hvala. A da li se sećate sa koliko lica ste obavili razgovor od 25.
6 marta, odnosno od vremena kad ste došli u aprilu, ovaj, u Albaniju i Makedoniju,
7 do kraja Vašeg boravka u Makedoniji i Albaniji? Sa koliko lica ste Vi, lično,
8 obavili razgovor?

9 O: Mi smo napravili bazu podataka za svaki razgovor; dakle, morao bih da
10 se oslonim na tu bazu da bih mogao da Vam dam tačan odgovor.

11 P: Hvala. Ne bih Vas ovo sad ja ispitivao, nego ste, s obzirom na brojku
12 koju ste počeli, prvobitnu ste mi rekli, ovaj, a imajući u vidu, ovaj, da sam u
13 Vašoj izjavi pročitô da je od Vašeg prvog dolaska do kraja 1999. godine, da ste...
14 oko 600 razgovora obavljeno je sve ukupno, a da je mnogo istraživača radilo,
15 ovaj, na tome -

16 SUDIJA PARKER: [simultani prevod] Gospođo Kravetz?

17 GĐA KRAVETZ: [simultani prevod] Da, molim da moj kolega kaže na kom
18 mestu je svedok rekao u svojoj izjavi da je on obavio razgovor sa oko 600 ljudi,
19 1999. godine?

20 G. ĐURĐIĆ: Nisam rekô 1999., nego od momenta kada je došao na... na, ovaj,
21 Kosovo prvi put - a to je bilo u maju 1998. - pa do kraja 1999., kada je
22 obavljao razgovore na terenu. Pravo da Vam kažem, nemam sad tačnu referencu,
23 naći ću je u pauzi, pa ću reći.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Ali dobro, da pitam... da Vas pitam, da li je tačno da je tih 600 ljudi
2 *Human Rights Watch* u tom periodu intervjuisao i da vam je to uzorak koji vam je
3 služio posle za analizu?

4 O: Da bih Vam tačno rekao, u pogledu perioda od 24. marta do decembra
5 1999. godine, kad smo istraživali konkretno kršenja u toku perioda bombardovanja
6 NATO-a, dakle od 24. marta do 12. juna, u pogledu te istrage koju smo vodili ja
7 i moje kolege, ona je obuhvatala nekih 600 razgovora. I, naši zaključci
8 zasnivaju se uglavnom na tih 600 razgovora vođenih... koji se tiču perioda
9 bombardovanja NATO-a. A svi razgovori koje citiramo nalaze se u fusnotama u
10 izveštaju "Po naređenju", sa mestom i datumom, i takođe u bazi podataka o njima.
11 Dakle, mogu Vam dati tačan broj o razgovorima koje sam vodio ja, kao i moje
12 kolege, o datumu i mestu, sve te informacije postoje, ako Vam mogu biti od
13 koristi.

14 P: Hvala. 'Nači, Vi sad kažete da se ovih 600 intervjuja, koji su
15 obavljeni, na osnovu kojih je urađen "*Under Orders*", da je to bilo između... od
16 početka napada NATO na... na... na Srbiju do kraja 1999.?

17 O: Razgovori koji predstavljaju osnovu za delove "Po naređenju" koji se
18 tiču perioda bombardovanja NATO-a, odnose se na broj od otprilike 600.

19 P: Hvala. A sad mi recite koliko ljudi ste Vi od dolaska u maju 1998.
20 godine, lično... sa koliko ste ljudi lično razgovarali do marta 1999., do početka
21 bombardovanja?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Morao bih da pogledam svoju dokumentaciju da bih mogao da odgovorim
2 na to pitanje. Ne znam. Mogu da Vam dam procenu, ali ne mogu tačno da Vam kažem,
3 to je sve u mojim beleškama. Mogu da Vam kažem da imam pet do šest sveski,
4 ukupno. Dakle, mora da ih ima više stotina.

5 P: Hvala. Sad ste nam rekli da ste u julu mesecu došli na Kosovo i
6 Metohiju. Da li se sećate kad ste otišli u Đakovicu?

7 O: Ne sećam se datuma. Datum je naveden u izveštaju "Po naređenju". Ta
8 informacija postoji, međutim, ne mogu da je se setim u ovom trenutku.

9 P: Hvala. Ali se zato dobro sećate datuma koji su naveli svedoci o
10 događajima u Meji. Da li sam u pravu?

11 O: Događaji u Meji odigrali su se 27. aprila, to je datum incidenta.

12 P: Hvala. A fotografije su napravljene u julu. I Vi smatrate da lice
13 mesta ništa nije promenjeno od momenta događaja o kome su svedoci Vama pričali
14 do momenta kada ste Vi pravili te fotografije?

15 O: O kojim fotografijama govorite?

16 P: Govorim o fotografiji koju ste napravili u... o Meji i kažete da ste
17 neke, neka tela pored puta videli. Da li ste napravili fotografiju tih tela?

18 O: Te fotografije napravila je moja koleginica Joanne Mariner.

19 P: A, znači, Vi niste pravili fotografije u Đakovici, Meji u julu 1999.?

20 O: Morao bih da proverim svoju dokumentaciju da bih dao tačan odgovor na
21 to.

22 P: Hvala. Al' bez obzira ko je pravio fotografije, na koji pouzdan način
23 ste vi utvrdili da se neko telo koje - ako je slikano, nalazi se na slici -
24 potiče iz vremena od aprila meseca 1999. godine?

25

26

27

28

29

30

1 O: Nisam spreman da iznosim komentare o vremenskom periodu tokom kojeg
2 je to telo ležalo na tom mestu, s obzirom da nisam sâm bio na licu mesta. Morao
3 bih da konsultujem "Po naređenju" da bih mogao da Vam dam precizniji odgovor.

4 P: Ali juče ste nam rekli, gospodine Abrahams, da je frapantna
5 podudarnost izjava koju ste dobili u Albaniji od lica koja su Vam davala izjave,
6 i toga da ste pronašli telo pored puta, ovaj, u selu Meja?

7 GĐA KRAVETZ: [simultani prevod] Časni Sude, ponovo molim da moj kolega
8 kaže kada je to juče svedok rekao da je našao tela pored puta. Ja se ne sećam
9 tog dela njegovog svedočenja.

10 G. ĐURĐIĆ: Časni Sude, sad će moja saradnica da prona...pronađe, ovaj, taj
11 deo jučerašnjeg transkripta.

12 SUDIJA PARKER: [simultani prevod] Hvala.

13 Čekajući na to, gospodine Abrahams, možda biste mogli da podsetite
14 Pretresno veće, da li se Vi sećate da li ste našli tela koja su ležala pored
15 puta u Meji?

16 SVEDOK: [simultani prevod] Časni Sude, to je bio slučaj sa mojom
17 koleginicom Joanneom Mariner, kada je ona ušla nekoliko dana nakon što je
18 prestao rat, negde 14. juna. Međutim, ja lično to nisam video. Ja sam ušao u
19 Meju u julu i nisam video ta tela.

20 SUDIJA PARKER: [simultani prevod] Hvala.

21 G. ĐURĐIĆ: Časni Sude, naći ću to, al' nije ni bitno, imamo jučerašnji...
22 imamo transkript, imamo današnji odgovor, pa će to da bude ocena, ovaj, Suda
23 kasnije.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Al' evo, gospodine Abrahams, Vi kažete da ste, kad ste bili u okolini
2 Đakovice, sa seljacima razgovarali o NATO bombardovanju, ovaj, da li sam ja to
3 dobro čuo da ste juče rekli?

4 O: Mi smo razgovarali sa stanovnicima Đakovice i obližnjih sela o svim
5 događajima i incidentima tokom perioda bombardovanja NATO-a.

6 P: Hvala. A recite mi, da li ste tražili izveštaj od NATO-a da Vam
7 dostavi o tome šta je, kada i gde bombardovao u okolini Đakovice za vreme ovog
8 perioda od 24. marta do 20. juna?

9 O: Mi smo sačinili detaljan izveštaj o ponašanju NATO-a tokom rata koje
10 je izazvalo civilne žrtve. I moji kolege koji su sproveli to istraživanje imali
11 su, koliko znam, komunikacije sa NATO-om u vezi sa tim pitanjima.

12 P: Hvala. A da li ste Vi tražili od jugoslovenskih i srpskih vlasti da
13 Vam daju podatke o bombardovanju NATO-a u ovom delu, gde ste bili il' gde ste se
14 interesovali, Đakovica i okoli... okolna sela?

15 O: Da, jesmo.

16 P: Hvala. I da li se ti izveštaji srpskih vlasti nalaze u ovom Vašem
17 izveštaju "Po naređenju"?

18 O: Informacije su detaljno objavljene u izveštaju u vezi sa ponašanjem
19 NATO-a. Ne sećam se tačno naslova tog dela dokumenta, međutim, tu se govori o
20 nekih 90 događaja u kojima je poginulo oko 500 civila u Srbiji usled
21 bombardovanja NATO-a.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 I glavni zaključci tog izveštaja su reprodukovani u "Po naređenju".

2 P: Hvala

3 G. ĐURĐIĆ: Časni Sude, ja mislim da je vreme za tehničku pauzu.

4 SUDIJA PARKER: [simultani prevod] Sada ćemo napraviti drugu pauzu i
5 nastavićemo sa radom u jedan.

6 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Ustanite, molim.

7 ... Početak pauze u 12.29h

8 ... Sednica nastavljena u 13.06h

9 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Ustanite, molim. Izvolite sestii.

10 SUDIJA PARKER: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Đurđiću.

11 G. ĐURĐIĆ: Hvala, časni Sude.

12 P: Gospodine Abrahams, u vezi ovih događaja u Đakovici i okolini, 1999.
13 godine u martu i kasnije, da li ste razgovarali sa nekim od pripadnika srpske
14 nacionalnosti?

15 O: U to vreme u Đakovici srpska zajednica u tom gradu bila je mala,
16 gotovo nepostojeća, budući da su ili napustili to područje ili su ih etnički
17 Albanci proterali odatle. Ali, jesmo razgovarali sa nekim Srbima i to naročito u
18 Prizrenu, gde je srpska populacija bila brojnija.

19 P: Hvala. Ispravite, ako grešim, ali u ovoj Vašoj publikaciji "Po
20 naređenju" ja vidim da je ovde oktobar 2001. godine, kao datum objavljivanja
21 stavljen?

22 O: Tačno.

23 P: Pa do oktobra 2001. godine niste mogli da pronađete Srbe koji su iz
24 Đakovice i okoline da bi proverili informacije koje ste imali?

25

26

27

28

29

30

1 O: Moram da proverim svoju dokumentaciju kako bih video da li smo
2 obavili razgovore sa nekim Srbima iz oblasti Đakovice, jer u ovom trenutku ne
3 mogu da se setim.

4 P: Hvala. Vi ste dali izjavu istražiteljima Tribunala u martu 1999.
5 godine, da li sam u pravu?

6 O: Da, mislim da je to tačno.

7 P: Hvala.

8 G. ĐURĐIĆ: Ja bi' molio kao dokazni predmet P738. I unapred se
9 izvinjavam ako sam u zabludi i ako bude bilo problema oko broja strane, jer se
10 radi o izjavi 92bis, koja ima faktički tri i po izjave, al' se ja nadam da sam
11 bio pažljiv kad sam birô ove reference, pa molim stranu 11, engleske verzije. Ja
12 čitam, to su brojevi za paket 92bis, broj 11. To su rukom napisani, od 41 do 1
13 valjda idu brojevi, ovo bi trebalo da bude strana broj 11, to je deo izjave iz
14 1999. godine koji bi' hteo da ukažem. To je 31, a znači treba mi ova dole, treba
15 mi 11. Evo, saradnica mi kaže da je to page 38 možda kod Vas u... Ne, nije, nije
16 ta strana. Ovde piše broj 4, a dajte mi, molim Vas, stranu trideset... 31.

17 P: Gospodine Abrahams - e, tako - u stavu 2 Vaše izjave kažete: "23.
18 juna 1998. godine razgovarao sam s jednim brojem ranjenih vojnika u Tirani," a
19 da ste Međunarodnom sudu dali podatke o ovim svedocima. Da li vidite kraj drugog
20 stava?

21 [simultani prevod] "23. juna 1998. takođe sam..."

22 O: Da, vidim to.

23 P: 'Oćete mi reći da li ste čuli od tih lica kako su ranjeni?
24
25
26
27
28
29
30

1 O: Moram da proverim svoje beleške kako bih odgovorio na Vaše pitanje,
2 ali pretpostavljam da je to bilo jedno od mojih pitanja.

3 P: Hvala. Znači, ne znate ni mesto gde su ranjeni?

4 O: Mislim da je ta informacija dostupna, ali da to mogu da nađem u
5 svojim beleškama, a ne mogu da se toga setim.

6 P: Dobro. A... i Vi kažete dalje da ste Međunarodnom sudu dali podatke o
7 tim svedocima. Možete li nam reći, kada ste dali te podatke? Pretpostavljam
8 Tužilaštvu Tribunala.

9 O: Ne sećam se kada. Mislim da je ta informacija dostavljena nekom od
10 istražitelja. Verovatno jednom od istražitelja koji su zabeležili moju izjavu,
11 ali nisam siguran.

12 P: Znači, istražitelj u samoj izjavi konstatuje da ste Vi njemu
13 dostavili te... te podatke?

14 O: Izvinjavam se, ja ne vidim to ovde.

15 P: Drugi stav:

16 [simultani prevod] "Dao sam detalje o ovim svedocima Međunarodnom
17 krivičnom sudu za bivšu Jugoslaviju."

18 O: Da, onda sigurno jesam to učinio, samo se ne sećam kome sam tačno
19 prosledio te detalje.

20 P: Pa, to... to Vas pitam. Da l' ste pre davanja ove izjave te podatke
21 posle...prosledili Tužilaštvu Tribunala?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da.

2 P: Hvala. A, molim Vas, recite mi da li ste obavestili javnost da se
3 ranjeni pripadnici OVK leče u Republici Albaniji?

4 O: Mislim da je ta informacija sadržana u našim izveštajima, ali svakako
5 sam javno govorio o tome u brojnim prilikama. Prisustvo OVK u severnoj Albaniji
6 nije bila nikakva tajna, to je sigurno bilo nešto o čemu smo otvoreno govorili.

7 P: Hvala. A da li ste otvoreno govorili o centrima za obuku koje ima OVK
8 u Albaniji?

9 O: Da. I nastavili smo da otvoreno govorimo o nekim od tih centara, kao
10 i o nekim zatvorima koje su oni imali u određenim delovima Albanije.

11 P: Hvala. A da li ste govorili o krijumčarenju oružja iz Albanije u... na
12 Kosovo i Metohiju devedeset dev... 1998. godine?

13 O: Da, jesam, i to u više navrata.

14 P: Hvala. I da li je *Human Rights Watch* ocenio ponašanje Al...Albanije u
15 odnosu na stanje i događaje na Kosovu i Metohiji?

16 O: Šta mislite pod tim da je "ocenio"?

17 P: Pa, pa da l' je zauzeo stavove o tome da li je u skladu sa
18 međunarodnim pravom da se s teritorije jedne države vrši obuka, ubacivanje
19 oružja, lečenje pripadnika jedne strane, a u vezi događaja koji se odigravaju u
20 drugoj, susednoj državi? Pa, Vi ste stručnjak za međunarodnu politiku.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Po mom mišljenju, severna Albanija je u to vreme bila pretežno
2 nezakonito, područje gde je vladalo bezakonje, gde je bilo puno nekontrolisanih
3 aktivnosti, tako da su ti centri za obuku, zatvori, kao i krijumčarenje oružja
4 koji su postojali, koji su se odvijali u to vreme - a definitivno jesu - bili u
5 velikoj meri izvan kontrole albanske vlade. I pored toga, ja sam uveren i moje
6 mišljenje je da je albanska vlada znala za postojanje OVK i njenih aktivnosti i
7 nije činila bilo kakve napore da to zaustavi. To je moje mišljenje.

8 P: Hvala.

9 G. ĐURĐIĆ: Da li možete da mi pod...podignete izjavu, samo da vidim koja
10 je ovo strana bila? Da bi se lakše... Da li je u sistem učitana kao strana 11 ili
11 kao strana 4, ako bi mogli da mi kažete, gospodine službeniče? Da bi Vam dao
12 sledeću tačnu referencu. Jer očigledno da moj način, ovaj, na koji sam vodio
13 evidenciju nije u skladu sa sistemom.

14 SEKRETAR: [simultani prevod] To je, časni Sude, u e-courtu strana 31.

15 G. ĐURĐIĆ: Dobro. Sada bi moja referenca trebala da bude strana 9
16 engleske verzije u ovoj izjavi od... od... iz 1999. godine, ali to nije... to bi sad
17 bila strana 37, izvinite. Da.

18 P: Molim vas, gospodine Abrahams, peti stav, ovaj, od početka, kraj,
19 zadnja rečenica: [simultani prevod] "Zapazio sam sličan obrazac. Vojska je
20 granatirala sa udaljenosti kako bi prinudila seljane na bekstvo, a potom je
21 policija peške ulazila".

22 [na B/H/S-u] Da li nam možete reći da li ste Vi bili neposredni očevidac
23 ovakvog obrasca, koji ste naveli?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Slučaj u kome sam ja bio svedok granatiranja jeste Gornje Obrinje,
2 septembra 1998. godine.

3 P: Vi ste bili u selu kada je vršeno granatiranje?

4 O: Na svu sreću ne. Bio sam u Pločici i u Mlečanu tog dana i gledao sam,
5 odnosno, čuo sam zvuke artiljerijske paljbe i video sam Gornje Obrinje u
6 daljini, kako nešto gori, barem sam mogao da vidim dim kako se vije i dolazi iz
7 pravca sela.

8 P: Hvala. A jeste videli i policiju kako ulazi u selo Obrinje?

9 O: Ne.

10 P: Hvala. Ako je meni tačno prevedeno, ovo što sam Vam, ovaj, pročitô,
11 Vi ste rekli: "U nizu sela u kojima sam vršio istraživanje vi...viđao sam sličnu
12 šemu." Ako bi sažeto to rekli - znači, Vi vidite obrazac neki, ako sam u pravu,
13 da srpske snage stalno tako postupaju?

14 O: To je tačno.

15 P: Hvala. Gospodine Abrahams, da li Vam se čini da i svi svedoci koje
16 intervjuiše *Human Rights Watch* isto to pričaju?

17 O: Izvinjavam se, ne razumem pitanje.

18 P: Da li i svedoci kojima ste uzimali izjave isto to su navodili u
19 svojim izjavama? Da ih je vojska granatirala, okružila, granatirala, pa posle
20 ulazila policija.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Svaka izjava svedoka je jedinstvena i odražava zapažanja tog
2 pojedinca sa kojim se razgovor obavlja. Uopšteno govoreći, ja sam mogao da
3 primetim obrazac ponašanja srpske policije i Vojske Jugoslavije na osnovu tih
4 razgovora. Nama je to sugerisalo da su imali jednu uobičajenu proceduru u
5 operacijama, jer smo videli da se to ponavljalo u toliko mnogo sela širom
6 Kosova.

7 P: Hvala. Gospodine Abrahams, da li ste pročitali možda optužnicu koja
8 je podignuta protiv gospodina Slobodana Miloševića ili optužnicu u predmetu
9 *Milutinović i drugi* ili optužnicu u predmetu po kome danas svedočite protiv
10 optuženog Đorđevića?

11 O: Pročitao sam optužnicu protiv Slobodana Miloševića, kao i /?protiv/
12 Milutinovića i drugih, ali nisam pročitao optužnicu protiv optuženog koji je
13 danas u sudnici.

14 P: Hvala. Pitaću Vas na jedan deo koji se odnosi, koji se odnosi na bazu
15 zločina, i gde u optužnici isto tako se navodi da srpske snage, ovaj, sela
16 opkoljavaju, granatiraju, a potom se ulazi u njih. Da li ste primetili to, kada
17 ste ove dve optužnice prethodne čitali?

18 O: Nisam siguran kako da odgovorim na to pitanje. Ja sam pročitao te
19 optužnice i, ukoliko je ovaj navod zaista uzet iz njih, onda bi trebalo da sam
20 pročitao i taj red. Ali, nisam tačno siguran šta me pitate, izvinjavam se.

21 P: Pa, pitam Vas jednostavno o obrascu ponašanja kod baze zločina, da
22 srpske snage opkole selo, granatiraju ga, a potom ulaze i, ovaj, rade to što
23 rade, što piše u optužnici. Da li ste to primetili, čitajući optužnicu?

24
25
26
27
28
29
30

1 O: Ne sećam se svake pojedinosti optužnica.

2 P: Dobro, idemo dalje. Juče ste nam rekli, gospodine Abrahams, da ste od
3 novinara Albanca koji je radio u listu *Koha Ditore* čuli da se nešto događa u
4 Gornjem Obrinju, pa ste tamo otišli 29. septembra 1998. godine. Da li sam ja to
5 dobro razumeo?

6 O: Da, tako je.

7 P: Hvala. Proučavajući Vašu izjavu iz marta 1999. godine - to bi trebalo
8 da bude strana, onda, 38. Ja se nadam da je tačno. Ne. Naći ću Vam tačnu
9 referencu, a pročitacu Vam šta sam ja zapisao, to je strana 34. To bi trebalo da
10 bude drugi stav odozdo, gospodine Abrahams.

11 "Uveče 28. septembra čuo sam za incident u Obrinju..."

12 Da li ste našli taj stav, drugi odozdo?

13 O: Da, vidim.

14 P: Da li u ovom delu izjave stoji da ste za incident 28.09.1998. čuli u
15 američkoj kancelariji KDOM-a, i da su Vam oni nešto potvrdili da se nešto
16 dogodilo u Gornjem Obrinju?

17 O: Mogu da razjasnim. Prvi put sam čuo za taj navodni incident 28.
18 septembra, uveče. Sutradan ujutro, moj kolega i ja otišli smo u kancelariju
19 KDOM-a - dakle, kosovska diplomatsko-posmatračka misija - i ona je imala tri
20 komponente: Evropske unije, rusku i američku. Otišli smo u američki deo, oni su
21 nas tamo primili. Pitali smo ih da li imaju podatke o tom incidentu i oni su nam
22 rekli da dâ. Nisu nam dali detalje, ali rekli su: "Znamo da se nešto desilo na
23 tom području."

24

25

26

27

28

29

30

1 To nam je bio razlog više da nastavimo to da ispituјemo i da odemo u to selo.

2 P: Hvala. Da li ste vi sarađivali sa kancelariјom američkog KDOM-a?

3 O: Ne, nismo. Međutim, možda treba da razjasnite šta podrazumevate pod
4 rečju "sarađivali" da bih Vam tačno odgovorio.

5 P: Pa evo, da Vi njima dajete informacije, da oni Vama daju informacije.

6 O: Nismo imali nekakvu formalnu saradnju. Međutim, na neformalan način,
7 poput ovoga što se vidi na osnovu našeg razgovora od 29. septembra, oni su
8 ponekad bili spremni da nam dostave osnovne i rudimentarne podatke, kao što je,
9 na primer: "Da, mi znamo da se nešto dogodilo u tom selu." Međutim, nikada nam
10 nisu dali ništa detaljnije.

11 P: Hvala. A da li ste vi njima davali podatke koje ste vi imali, da bi
12 ih obavestili kao posmatračku misiju?

13 O: Mi nismo uložili nikakve posebne napore da bismo obavestili ili
14 ažurirali KDOM, bilo američki, bilo ruski, bilo od Evropske unije. Međutim, svi
15 naši izveštaji i izјave bili su im na raspolaganju i to je bio slučaj sa svim
16 diplomatskim i međunarodnim predstavnicima.

17 P: Hvala. A, imajući u vidu Vaš rang u *Human Rights Watch*-u, da li imate
18 saznanja o višim instancama *Human Rights Watch*-a, da li je i kakve je odnose
19 imala sa KDOM-om ili nekim drugim državama koje su bile uključene u ovaj proces
20 1998. godine? Nekim...

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Kao istraživač za Balkan, koji je bio nadležan za Balkan u to vreme,
2 ja bih znao za bilo kakve komunikacije između moje organizacije i međunarodnih
3 organizacija ili vlada.

4 P: Hvala.

5 G. ĐURĐIĆ: Ja bih moleo da... da pređemo na drugu stranu, sledeću stranu
6 engleske verzije.

7 P: U trećem stavu, gospodine Abrahams, da li vidite rečenicu:

8 [simultani prevod] "Neki ljudi koji su nam rekli šta veruju da se
9 desilo..."

10 [na B/H/S-u] Da, eh tu, gde... gde je taj znak.

11 O: Da.

12 P: Tu ste naveli, gospodine Abrahams: "Neki od ljudi koji su nam
13 ispričali šta se po njihovom mišljenju dogodilo su pobjegli kada je došla
14 policija. Oni nisu bili očevici događaja". Da li je to tačno navedeno u Vašoj
15 izjavi, gospodine Abrahams?

16 O: To je tačno.

17 P: Hvala. A da li sam u pravu da i Vi niste bili neposredan očevidac
18 događaja u Gornjem Obrinju?

19 O: Ne, nisam bio očevidac samih ubistava.

20 P: Hvala. A da li sam u pravu da su se u Gornjem Obrinju vodile borbe
21 između OVK i srpskih snaga?

22 O: Odvijale su se borbe, barem 25. i 26., da.

23 P: Hvala. I da li sam u pravu da su se jedinice OVK povukle iz Gornje
24 Obrinja u šumu?

25 O: Ne znam koji su bili tačni pokreti, tačna kretanja OVK. Međutim,
26 uopšteno govoreći, ako bi bili naspram nadmoćnije vatre, oni bi se povlačili
27 dalje od borbenih zona.

28

29

30

1 P: Hvala. Opet dolazimo na teren nekog obrasca, gospodine Abrahams. Da
2 li ste, tokom ovolikih istraživanja, zapazili da se ponavlja stalno da vojno
3 sposobni muškarci beže iz sela kada nailaze srpske snage? I da beže u šumu?

4 O: Često su albanski muškarci bežali iz svojih sela kada bi videli kako
5 se približavaju snage bezbednosti. Obično su govorili da je to usled straha od
6 onoga šta će im se desiti.

7 P: Hvala. A sad kad govorimo konkretno o 1998. godini, da li je država
8 Srbija i Jugoslavija, da li su bile toliko bogate da... da granatiraju neka
9 područja, sela, a da se ne vode borbe? I da se to stalno ponavlja?

10 O: Ne mogu da dam komentar u vezi sa bogatstvom srpske ili jugoslovenske
11 države. Međutim, mogao sam da utvrdim da je postojao obrazac nasumičnog pucanja
12 u sela, kao i ozbiljnih zločina, uključujući i pogubljenja, nakon što bi snage
13 ušle u ta sela.

14 P: Pa, da Vas pitam, zašto bi se nešto granatiralo i pucalo, ako može da
15 se uđe u selo gde nema nikog, ovaj, bez tog granatiranja? I, ako 'oće neko da se
16 protera, može i... ako već nema otpora, onda se ulazi i može i drugim sredstvima
17 da se proteruje. Da li se slažete?

18 O: Ne znam zašto se pribegavalo granatiranju. Takođe ne sporim da je u
19 nekim od tih sela OVK bila prisutna. Ne osporavam da je OVK učestvovala u
20 neprijateljstvima protiv srpskih i jugoslovenskih snaga, takođe ni ne osporavam
21 da je OVK više puta prekršila, putem sopstvenih akcija, međunarodno humanitarno
22 pravo. Međutim, ništa od toga ne opravdava nezakonito ponašanje srpskih i
23 jugoslovenskih snaga.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Hvala. Opet smo na terenu ocena, ali 'ajmo dalje, Sud će cenit' to.
2 Da li sam u pravu, gospodine Abrahams, da ste Vi bili u komunikaciji s nekim
3 ljudima iz finskog forenzičkog tima, koji je trebao da obavi ekshumaciju u
4 Gornjem Obrinju?

5 O: To je tačno.

6 P: Da li mi možete opredeliti vreme kada ste bili u kontaktu sa ljudima
7 iz finskog forenzičkog tima?

8 O: Morao bih da proverim dokumentaciju da bih bio siguran. Međutim,
9 verujem da sam razgovarao sa članovima tog tima u novembru i možda u decembru
10 1999. godine, kada su oni pokušavali da uđu u Gornje Obrinje da bi sproveli
11 ekshumaciju. Međutim, bili su blokirani, blokirala ih je srpska policija.

12 P: Hvala. A ja imam informacije da je 10. decembra forenzički tim
13 finski, zajedno sa istražnim sudijom Okružnog suda u Prištini, okružnim...
14 zamenikom okružnog javnog tužioca i policijsk... policijom se uputio u pravcu
15 Obrinja da bi se izvršila ekshumacija tela, ovaj, u Gornjem Obrinju. Da li ste
16 Vi imali tu informaciju?

17 O: Da.

18 P: Hvala. A da li ste imali informaciju da je u blizini Obrinja, odnosno
19 kod sela Trstenik, zaustavljen konvoj koji je krenuo da izvrši ekshumaciju, zbog
20 toga što se u blizini nalazio kontrolni punkt OVK?

21 O: Ne znam za detalje, ne znam detalje vezane za incident o kome
22 govorite.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Međutim, sećam se da sam razgovarao sa jednim članom forenzičkog tima, koji je
2 rekao da je srpska policija ograničila kretanje forenzičkog tima.

3 P: A da li znate koji je član forenzičkog tima to bio i da nam kažete
4 njegovo ime i prezime?

5 O: Morao bih da proverim u svojim beleškama.

6 P: Hvala. Da li Vam je poznato da je u vezi ovog odlaska na ekshumaciju,
7 neuspešnog, bio obavešten i KDOM i OSCE, odnosno KVM /fon./?

8 O: Ne znam koje informacije su prosleđene KDOM-u ili OSCE-u.

9 P: Hvala. Časni Sude, ja mislim da nam je isteklo vreme za ovu sesiju.

10 SUDIJA PARKER: [simultani prevod] Hvala, gospodine Đurđić.

11 Sada moramo da završimo sa današnjim danom, nastavićemo sutra u dva i
12 petnaest. I ponovo ćete dobiti više detalja i uputstava od predsednika Suda.
13 Trenutno ne moramo da se pozabavimo drugim pitanjima, dakle jednostavno
14 završavamo sa radom.

15 SUDSKI SLUŽBENIK [simultani prijevod] Ustanite, molim.

16 ... Sednica završena u 13.47h.

17 Nastavak zakazan za četvrtak,

18 07.05.2009. u 14.15h.

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30